

แก้ความเชื่อ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ไม่รู้ว่าจะตอบจบหรือเปล่า เพราะพอเราตอบปัญหาหนึ่งนี่มันจะครอบคลุมหมด ใจ อันนี้พอเรามันตอบไปแล้ว เหมือนบางปัญหาไม่ได้ตอบ แต่ความจริงเราตอบแล้ว เราตอบแล้วก็คือ เราเข้าใจใจ เราเข้าใจว่าตอบแล้วแต่โยมไม่เข้าใจ ก็ประทั่งว่ายังไม่ได้ตอบ ยังไม่ได้ตอบ โอ้เราจะตอบรี ก็ลายหน้าซำเก้ ก็เลยไม่อยากตอบใจ แต่เดี๋ยวจะพยายามจะตอบให้เคลียร์ให้หมด

อย่างนี้ดี เพราะเรามันคงมาหลายวันแล้ว เมื่อเช้า เด็กที่จะกลับ ที่เขาเป็นคารานะ เขามาพูดนี้ถูกใจมาก เขาบอกว่า เขาเป็นคนที่แบบว่าบรรยายธรรมะด้วย ฉะนั้นเขาบรรยายธรรมะอยู่แล้ว แล้วพวกลูกศิษย์ที่ไปชวนมา พอชวนมาที่นี้ปั๊บ เขามาฟัง ฟังเทศน์หลาย ๆ วันเข้า เขาบอก อืม ไข่เลย ไข่ที่หลวงพ่อบุญทั้งนั้นเลย คือมีแต่ความจำ ฉะนั้นเขามาที่นี้ พอจะกลับ เขามาลา เขาบอกเมื่อคืนเขานั่งทั้งคืน แล้วมันปวดมาก ปวดมากแล้วเขาก็ต่อสู้กับความปวดของเขา

เขาบอก เราจะไปบรรยายธรรมนะ เราต้องมีของ แหม คำนี้ถูกใจนะ เราต้องมีของ คือเราต้องรู้จริงใจ เขามั่นใจว่าเราารู้แล้วนั้นนะ แต่พอมาเจอเรานี่ พอมาเจอเรา เข้าไม่กี่วันนะ เขารู้สึกตัวเลยว่าเขายังไม่มีของใจ เขาต้องมีของ เอ้อ คำนี้ถูกใจ คือเขาตั้งใจจริงนะ เขาตั้งใจดี เขาทำความดี อืม ถูกใจนะ เขาบอกว่าเขายังไม่มีของ ต้องทำให้ได้ของ แบบภาษาวัยรุ่นนะ เออ ฟังแล้วเข้าใจได้

ธรรมดาเราต้องอารัมภบทก่อน อารัมภบทการเทศน์ พระพุทธเจ้าเวลาเทศน์นั้น ต้องอนุบุพพิคา คือทำให้จิตใจของคนพร้อม เวลาหลวงตาท่านจะเทศน์เห็นใหม่ หลวงตาท่านบอกว่า ถ้าไม่นั่งท่านไม่เทศน์ นี่เหมือนกัน เวลาเราจะเริ่มต้นนะ ทำไมเราต้องอารัมภบททุกทีเลย ส่วนใหญ่แล้วเราจะอารัมภบท ก็คือว่า พุทธธรรมะทั่วไป ให้พวกเราพร้อม ให้จิตใจมันเปิด แล้วเวลาเราพุทธธรรมะไป มันจะได้ เราก็ไม่ต้องเสียแรงมาก ใจ ยิ่งทีเดียวยังได้เข้าเป้าเลยใจ เนี่ยอารัมภบทก่อน

ฉะนั้นเมื่อถึงคิวคิวี ดูหลวงตานะ เขาส่งข่าวมาว่า หลวงปู่หลุดเสียแล้ว เสียเมื่อวานตอนเที่ยงเศษ ๆ หลวงปู่หลุดเสีย นอนอยู่โรงพยาบาลปีกว่า แหม หลวงตาเลยคิดเครื่องเลย grunnฐานทำไมมันอ่อนแออย่างนั้น grunnฐานทำไมไปหาหมอ หลวงตาติดเครื่องเลยนะ เมื่อถึงนี้ไซ้ใหม่ นี่พูดถึง พูดถึงความรู้สึก ความรู้สึกของแต่ละบุคคลนะ ความรู้สึกของแต่ละบุคคล ความรู้สึกแตกต่างกัน ความรู้สึกหลากหลาย อันนั้นเป็นอันหนึ่ง ฉะนั้นถ้าความจริงของเรา เป็นความจริงของเราก็เป็นความจริงของเราอันหนึ่งนะ

ตะกี้ไอ้เรื่องเอามาบวช เพื่อจะให้เราพร้อม ฉะนั้น เราทำบุญกุศลกันเห็นใหม่ ที่เรามาทำเนี่ย คุณิตอนนี้หน้าฝน ฝนตกต้องตามฤดูกาล ทุกอย่างดีมาก บรรยากาศดีมาก เรามาเห็นใหม่ สัปายะข้างนอกดี ต้องมาข้างในด้วย เด็กมาวัดคนหนึ่ง เขาเป็นคนที่นี้แหละ แต่เขาไปทำงานอยู่กรุงเทพ แล้วเขาไปทางภาคเหนือ เขาไปบวชที่ภาคเหนือ แล้วเขาบอกว่า เขาไปดูในเว็บไซค์ว่าที่โพธารามก็มีวัด เขาไม่เชื่อ เมื่อวานเขามาดู พอเขามาเห็นสภาพ เพราะเขาเคยบวชไง เขาบอกว่า เออใช่ วัดป่า

เห็นใหม่สัปายะ ถ้าข้างนอกเป็นสัปายะ การปฏิบัติของเรามันจะง่ายขึ้น ถ้าข้างนอกไม่เป็นสัปายะนะ เราต้องชวนขวายเอา ขวนขวายไง ขวนขวายหา คุณิผู้ที่ปฏิบัติเห็นใหม่ อยู่ที่บ้านนะ จะมาถามบ่อยมาก ทาง ๖ เมตร ทาง ๓ เมตรเนี่ยเดินจงกรมได้ไหม สิ่งต่าง ๆ จะสำเร็จได้ไหม ความจริงเราหาของเราเองได้ทั้งนั้นนะ เพราะว่าไม่มีอะไรที่เราจะได้พร้อมหมด มันจะมีขาดตกบกพร่องไปตลอดเวลา เราจะหาอย่างไรละที่ให้เราทำได้ ถ้าคนฉลาดนะ

เมื่อก่อนนะ เราชุดงักไป แล้วเราเที่ยวไปนะ ในที่ต่าง ๆ เราพยายามทำของเรา ที่นี้ไปพักอยู่ที่หนึ่ง ฝนมันตกทั้งวันเลย เราเดินจงกรมอยู่ชายคา เออ เราว่าเราเป็นคนขยันหมั่นเพียรคนหนึ่ง แต่มาฟังหมู่คณะบอกว่าหลวงปู่หลุนะ ท่านเดินจงกรมในกลดในกลดกลม ๆ ท่านจงกรมได้ เห็นใหม่ คนเราถ้าจะภาวนานะ ที่ไหนก็ทำได้ ถ้าใจมันเอา ในกลดแล้วยังนอนกันเนี่ย ท่านเดินจงกรมได้นะ เวลาท่านนั่งแล้วท่านเดินจงกรมได้

นี่พูดถึงสัปายะ ถ้ามันมี เราก็แสวงหา แต่ถ้าคนเรามันจนตรอกจนมุมนะ เวลาพระเขาคุยกัน พูดถึงหลักการเห็นใหม่ อย่างเช่น เรานี้ว่าเราคับแคบเราไม่มีทางไป

เขาให้เราคิดย้อนถึงตอนที่เราเป็นทารกอยู่ในครรภ์ ๘ เดือน มันคุดอยู่อย่างนั้น ทำไมมันอยู่ได้ ในตอนนั้น สภาพนั้นมันทนได้ แต่ตอนนี้ให้เราจับไปมัดไว้อย่างนั้น ๘ เดือนเราอยู่ได้ไหม นี่พูดถึงเวลาเราให้กำลังใจตัวเองใจ ในการประพฤติปฏิบัติ เราจะเข้าปัญหาเลย

ถาม : โยมพยายามปฏิบัติตามที่หลวงตาสอน อย่าลืมพุทโธ ๆ แต่ยังระงับความโกรธไม่ค่อยได้ โดยเฉพาะคนใกล้ชิดในบ้าน จะแก้ไขอย่างไรคะ

ตอบ : โดยการประพฤติปฏิบัติ โดยทางความเป็นจริงของพวกเรา เราก็คิดกันเลยว่า ความโลภ ความโกรธ ความหลง มันเป็นกิเลส เราก็อยาก ความโลภ ความโกรธ ความหลง แล้วใครจะประพฤติปฏิบัติ ตรงนี้ ถ้าเราผลอปปี้มันเป็นจุดขายของการเผยแผ่ธรรมใจ เมื่อก่อนเราเป็นคนโกรธมาก เมื่อก่อนเราเป็นคนโทสะมาก เดียวนี้เราไม่โกรธเลย ไม่โกรธเลย มันไม่โกรธก็ต่อเมื่อเราคดมันไว้ แต่อย่างนี้ นี่เห็นไหม โดยเฉพาะคนใกล้ชิดในบ้าน จะแก้ไขอย่างไร คนใกล้ชิดนี่นะ แต่จริง ๆ แล้วความโกรธนะไม่ใช่คนใกล้ชิด ความโกรธมันเกิดมาจากใจเราต่างหาก

ในเมื่อมันมีพื้นฐานที่นี้ ถ้าเราจะแก้เรา ถ้าใครจะละความโลภ ความโกรธ ความหลง ได้เนี่ยนะ มันเป็นพระอนาคา พระอนาคาเท่านั้นถึงจะละความโลภ ความโกรธ ความหลง ได้ แต่ในเมื่อเรายังเป็นปุถุชนอยู่ เป็นโสดาบัน เป็นสกิทาคา ยังละความโลภ ความโกรธ ความหลงไม่ได้ เพราะความโกรธนะ นี่ กามราคะ ปฏิฆะ นั้นนะ ตัวนั้นนะมันคือที่อยู่ของความโกรธ

ทีนี้ถ้าจะละตรงนั้นได้เห็นไหม ถ้าเราคิดจะละความโกรธจนไม่มีความโกรธเลย เราก็เป็นพระอนาคาสิ นี่เราก็ไม่ได้เป็นพระอนาคาใช่ไหม เราก็รู้ว่าเราไม่ได้เป็นพระอนาคา นี่ถ้ายังไม่เป็นพระอนาคา เราก็ต้องฝึกของเราสิ มันมีการแก้กันเห็นไหม โดยกรรมฐานเรา โดยครูบาอาจารย์ของเรา ท่านจะพูดความจริง สิ่งที่เป็นความจริง สิ่งที่เป็นความจริงแล้วเผชิญหน้า ธรรมะเชิงประจักษ์ต้องประจักษ์ต่อหน้า เป็นการแก้ใจกันต่อหน้า

ทีนี้สังคมโลกเขาไม่เป็นกันอย่างนั้นนะ ดูสิมารยาทสังคมเห็นไหม กิริยามารยาทเนี่ย คนนี้เห็นไหม กิริยาต่ออะไรนะ วาจาต่อกิริยามารยาท เวลาสังคมเขายังมีมารยาทสังคมของเขาเลย มารยาทสังคมนั้นนะ เขาแสดงของเขาก็เพื่อประโยชน์ของเขาทำ

นั่นเอง แต่ความโกรธ เขาก็กดไว้เท่านั้นนะ ไม่มีหрок ฉะนั้นเวลาเขาพูดนะ เขาจะ
ความโกรธได้ ความโกรธเป็นจุดขายนะ พวกเราบอกว่า เห็นไหม เมื่อก่อนนะคนนั้น
เป็นคนไม่ดีเลย เดียวนี้ปฏิบัติแล้วดีขึ้น มันชั่วคราวนะ มันชั่วคราวทั้งนั้น

ฉะนั้นเราจะบอกว่าในการปฏิบัติโดยข้อเท็จจริงมันยาก มันยากเพราะการต่อสู้
กับตัวเอง การชนะตัวเองนี่ยากที่สุด นี่ยากที่สุด เวลาฟังธรรมหลวงตา ปฏิบัติตามคำ
สอนหลวงตาแล้วทำไม่ได้ อย่างนี้ ปัญหาที่เรารีบเอามาตอบก่อนเพราะอะไร เพราะถ้า
อย่างนี้ปั๊บ เห็นไหม ทำตามหลวงตา ทำตามพระป่าแล้วไม่ได้เรื่องอะไร มาทำตามพวกข้า
พวกข้าดูไว้เลย ๆ เฟ่งไว้เลย ๆ มันหายโกรธไปเอง ทุกคนก็ว่าจริงนะ เออ เมื่อก่อนคน
นี้ก็ไม่ดี คนนี้ก็ไม่ดี คนไม่ดีหมดเลย เดียวนี้ดีหมดเลยนะ เออ ให้อีกไปสิ

แล้วมันเป็นความจริงไหม มันไม่จริงหрок ให้อีกว่าไม่โกรธ ๆ ให้มาหาเราสิ
แหม นี่พูดเป็นคตินะ มันชัดเจน มันชัดแล้วเราพูดแล้วมันกินใจนะ เห็นไหม ที่หลวงปู่
ตื้อมาพักอยู่ที่วัดอโศการามไง แล้วพวกคุณหญิงคุณนายก็ไปอธิบายธรรมให้ท่านฟังไป
ว่าสิ้นกิเลสแล้ว ท่านก็นั่งฟังเฉย... เพราะหลวงปู่ตื้อเป็นพระอรหันต์นะ มีอภิญญาด้วย
แล้วพอโยมเขามานั่งอธิบายธรรมะอะไร จะโอ้อวดว่าตัวเองไม่มีกิเลสไป ท่านก็นั่งฟังเฉย
พอนึกว่าหลวงปู่รับรองไป ก็ลั่นละละ ลูกขึ้นกราบนะ นี่เป็นธรรมนะ แต่ท่านพูดอย่างนี้
จริง ๆ กลับแล้วหрок กลับแล้วหโรคดอกทอง เท่านั้นแหละ หลุดหมดเลย พระ
อรหันต์หายเกลี้ยงเลย ก็บรรลุธรรมหมดแล้วไป

มันกดไว้เห็นไหม ไปพูดให้หลวงปู่ตื้อฟังที่วัดอโศฯ นี่เราพูดไปอย่างนี้ก็
เหมือนพวกเราทำรุนแรงเกินไป แต่มันเป็นภาพที่ชัดเจนไหม พอพูดธรรมะนะ ให้อธิ
ธรรมะนะสิ้นกิเลสแล้วละ โห ละความโลภ ความโกรธ ความหลง ทุกอย่างทำได้หมด
เลย โห ธรรมะ ท่านก็นั่งฟังเฉย ถ้าพูดมันก็ได้แย้งกันไปเท่านั้นนะ จนกราบนะ จัน
หนูกราบลานะ เออ กลับเถอะดอกทอง อรหันต์เกลี้ยงเลยนะ บรรลุธรรมนี้หลุดหมด
เลย หายหมดเลย

นี่ไง มันกดไว้เฉย ๆ พอมันกดไว้เฉย ๆ ที่ว่าเขาไม่โกรธ ไม่โกรธนะ มาเถอะ มา
เถอะ มันมีเทคนิคไป ถ้ามันไม่มีคือมันไม่มี มันมีแต่เราไปพูดกัน เราจะบอกว่าเห็น
ไหม ธรรมะจอมปลอมไป สิ่งที่จอมปลอมอย่างนี้ แล้วเราก็ตึงตึงกัน แล้วพอเราเป็น
ตามความเป็นจริงไป ความโลภ ความโกรธมันแก้ได้ยาก เห็นไหม กำหนดพุทโธ ๆ

ตามหลวงตาสอน แล้วมันแก้ไม่ได้ แล้วมันแก้ ทำไมแก้ไม่ได้ มันก็แก้ไม่ได้ ทำไมจะไปแก้ได้ยังไง ก็มันคนละชั้นนะ มันจะแก้เน่ก็พุทโธๆ ไป พุทโธเพียงสร้างกำลัง

คนเราเห็นไหม เราเกิดมา เราเข้มแข็งทั้งจิตใจและทั้งร่างกายใช่ไหม เข้มแข็งขึ้นมาแล้ว เราจะเอาชนะความโกรธ เราก็ต้องมีเหตุมีผลใช่ไหม เริ่มต้นการเอาชนะความโกรธนะ แม่เมตตาไว้ก่อน ยิ่งคนใกล้ชิดเรา คนในบ้านเรา ทำไมถึงเป็นคนในบ้านเราละ คนข้างนอกนะ เขาไม่มาทำอะไรให้เราสะเทือนใจหรอก คนข้างบ้านเรา โทษนะ สามิภรรยาณีร้ายกาจนัก สามิภักักรรยา ภรรยาก็รักสามิ แต่สามิภรรยาก็คิดว่าเราก็อารักเขา เขาก็รักเรา ทำอะไรก็คิดว่าเขาจะเกรงใจเรา

ไอ้สามิหรือภรรยาก็บอกว่า คนใกล้ชิดไม่เป็นไร ไม่เป็นไรเห็นไหม คำว่าไม่เป็นไรไง คนใกล้ชิดไม่เป็นไรเพราะว่าเราคนใกล้ชิด ทำอะไรก็ตามสบาย ไอ้คนหนึ่งก็หวังว่าเขาจะทำเพื่อไม่สะเทือนใจเรา ไอ้คนอื่นก็บอกว่าไม่เป็นไรเพราะคนใกล้ชิด นี่ไง มุมมองมันต่างกันไง อีกคนหนึ่งบอกว่า ก็หวังใช่ไหม คนรักอ้อ คนรักก็ต้องเข้าใจเรา คนรักก็ต้องรู้เรื่องความประพฤติของเรา ไอ้คนรักก็บอกว่า ไม่เป็นไรคนใกล้ชิดเรา เราจะทำยังไงเราจะแสดงกิริยาอย่างไรก็ได้

ทั้งสอง เวลาคิดจะเอาชนะ คนรักเราก็ต้องทำตามเรา แต่เวลาคิดเอาเข้าข้างตัวเองนะ ไม่เป็นไรไง มันจะเอาตามสบายมันไง พอสบายไปมันก็เกิดความกระทบกระทั่งกัน นี่ไงคนใกล้ชิดไง เราก็โกรธหนักนะ โกรธเพราะอะไร เพราะรักเขา เรารักเขามาก เรามุ่งหวังว่าเขาจะเข้าใจเรา สุดท้ายแล้วนะ เขาทำในสิ่งที่ตรงข้ามหมดเลย ถ้ามันเป็นอย่างนี้ เราต้องแผ่เมตตาสิ จริตนิสัยของคนไม่เหมือนกัน เราพูดบ่อยมากเรื่องการปฏิบัติ คู่แฝดนะ ไข่ใบเดียวกันของแม่ ไข่ใบเดียวกันแล้วมาแยกเป็น ๒ คน นิสัยยังไม่เหมือนกันเลย แล้วคนรักเราละ เราจะหวังได้ไหม เราจะหวังให้คนที่เรารัก คนใกล้ชิด คนที่เราปรารถนาจะทำตามเรา

แม้แต่พ่อแม่กับลูก พ่อแม่กับลูกนี่พามาหาเราก็อะยะมากนะ เราบอกเลย ลูกรักพ่อแม่มากเลย แต่ลูกก็เบื้อพ่อแม่บ้างเลย เบื้อมาก ๆ พ่อแม่ขี้บ่น แต่ลูกก็รักแม่ แต่เบื้อพ่อแม่มากเลย แม่ก็เหมือนกันแม่ก็เมตตาต่อลูกนะ แม่ก็หวังดีต่อลูกนะ แต่พอมันไม่เข้าใจกันโดยง่าย พอพูดว่าเขาเข้าใจ เพราะคนด้วยกันนะ แม้แต่ระหว่างแม่กับลูก ลูก

ของเราใช้ไหม ก็ต้องทำตามเราสิ แล้วลูกก็บอกว่า อู้หู คุณแม่เนอะ ลูกก็ดืนะให้แม่ทุกอย่างเลย

แต่แม่.. ด้วยธรรมชาติของกิเลส ธรรมชาติของเรา ลูกของเราเราเลี้ยงของเรามาใช้ไหม เราต้องการสิ่งใด ลูกก็ต้องหาให้เราได้หมดเลย ลูกก็หาข้าวให้กินนะ นี่ลูกเขามาเล่าให้ฟัง หาข้าวให้กิน พอเช้ากินเสร็จมือเช้าใช้ไหม มือกลางวัน คนแก่ก็กินอะไรไม่ได้ ก็กินได้เล็ก ๆ น้อย ๆ แต่ลูกก็ประหยัดใจ บางอย่างที่ยังดี ๆ อยู่ก็เก็บมาใส่อาหารกลางวันเพื่อให้แม่กินอีก แม่ก็ไม่ยอมนะ บอกว่าต้องเอาสด ๆ ร้อน ๆ เอาดี ๆ หมดเลย แล้วมันก็กินไม่ลง ก็กินนิดหนึ่ง ไอ้ลูกก็ประหยัดใช้ไหม ไอ้แม่ก็ว่าทำไมลูกไม่อุปฐากไม่ดูแล

พอมหาเรา เราพูดอย่างนี้ให้ฟังนะ ลูกก็รักแม่ แม่ก็รักลูกนี้แหละ แต่ด้วยมุมมองเพราะโดยวัยโดยความต้องการ ธรรมชาติของคนแก่ชอบเล่าเรื่องอดีต อย่างเช่นเราชอบเล่าเรื่องอดีต อย่างคนแก่ชอบเล่าเรื่องอดีต ไอ้ลูกก็เบื่อกับฟังใช้ไหม จริง ๆ นะ เรายังไม่แก่ไม่รู้หรอก พอเราแก่ขึ้นไป พอเราแก่เห็นไหม คนแก่เหมือนไม้ใกล้ฝั่ง มันแบบว่ามันต้องการคนอุปฐาก มันต้องการ มันเหงานะ มันเหงา มันไม่รู้จะว่ากับใคร ไอ้ลูกก็นึกว่าอุปฐากก็เอาข้าวมาตั้งให้กินไป กินกันก็จบไป แต่ไม่ใช่ พ่อแม่ก็อยากให้อยู่ใกล้ ๆ นะ ก็อยากจะให้ดูแล

มันต่างกันโดยวัยไม่เข้าใจหรอก เราบอกว่าแม่ลูกนะเถียงกันจนตายก็ไม่รู้เรื่องหรอก ต้องมาหาพระ พระเป็นกรรมการไป พอพระเป็นกรรมการ พระก็บอกเห็นไหม แม่รักลูกมากเลย แต่ลูกก็ต้องการตามแรงปรารถนา ไอ้ลูกก็รักแม่มากเลย แต่ลูกก็เบื่อแม่มากสุดเลย พอเราพูดอย่างนั้น ปรับความเข้าใจนะ เขากลับไป แล้วลูกสาวมาหาเราทีหลัง โอ้โฮ หลวงพ่อ สุขยอดเลย เดียวนี้ะพอเอาอาหารเข้าไปให้ พออาหารเข้าท่านเสร็จ ท่านก็กินของท่านพอประมาณ ที่เหลือเก็บไว้ เอาไปให้ท่านอีก ท่านยอมรับท่านกินได้ละ เมื่อก่อนที่โกรธก็โกรธตรงนี้ไง โกรธที่ลูกรักเราไม่จริง อาหารมือกินเหลือเศษยังให้กินอีก แต่ไอ้ลูกก็บอกแม่อาหารนี้มันสุขยอด มันของดีทั้งนั้นนะ จะเอาให้แม่กิน

ถ้าคนใกล้ชิดกันจะเป็นอย่างนี้ เราต้องทำใจเราไป เราทำใจเรา แล้วเราศึกษา ถ้าศึกษาธรรมนะ เรื่องอย่างนี้แก้ได้หมดเลย แต่เราไม่ศึกษาธรรมะ พอเราศึกษาธรรมะ

ปั๊ป เพราะไม่ศึกษาธรรมะใช้ไหม เราต้องการ เอ้า ก็แม่เรา แม่เรามีวุฒิภาวะมากกว่าเรา แม่เราเป็นแม่ของเรา แม่เราต้องมีปัญญามากกว่าเรา แม่เราต้องเข้าใจ ก็ไปเรียกร้องเอา อีกรนะ ว่าแม่ต้องเข้าใจลูก ไอ้แม่ก็เรียกร้องนะ ไอ้ลูกของเรา ลูกของเราเลี้ยงมา ลูกก็ต้องเข้าใจเรา ต่างคนต่างเรียกร้อง เรียกร้องในใจแต่ไม่กล้าพูดออกมา อายไง แม่ก็ไม่กล้าพูดตรง ๆ กับลูก ไอ้ลูกก็ไม่กล้าพูดตรง ๆ กับแม่ ไอ้ต่างคนต่างคิดอยู่ในใจ แล้วก็มาโกรธกัน นี่คนโกลีซิด ต้องแผ่เมตตา

เราเข้าใจอย่างนี้ปั๊ป เราถ้าศึกษาธรรมะแล้วเข้าใจแล้วนะ เราทำดีนะ ทำดีกับพ่อกับแม่ แม่จะเข้าใจ พ่อแม่เข้าใจ หรือบางทีคนโกลีซิดเนี่ย คนโกลีซิดเป็นอย่างนี้หมด ถ้าศึกษาธรรมะจะเข้าใจ เข้าใจเพราะเหตุใด เข้าใจเพราะศึกษาธรรมของพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าบอกเลยการครองเรือนนี้แสนยาก เพราะการครองเรือนคือการครองหัวใจ แม้แต่หัวใจของเราหัวใจดวงเดียวเรายังเอามันไม่อยู่เลย แล้วเราไปมีสามีภรรยา เป็นสองดวงใจ มีลูกขึ้นมาเป็นดวงใจที่ ๓ มีลูกขึ้นมาเป็นดวงใจที่ ๔ ไอ้ดวงเดียวนี่คุ้มทุกข์เกือบตายเลย แล้วจะต้องบริหารที่สี่ดวงห้าดวง ทุกข์น่าดูเลยนะ ไอ้บริหารหัวใจเป็นเรื่องที่ยากที่สุด

นี่ไง การครองเรือนของพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าพูดไว้ในพระไตรปิฎก เราไปอ่านเจอมามากแล้ว ถึงซึ่งใจ ซึ่งมากนะ แล้วพอคิดดูดี เราอยากให้คนเข้าใจเรา คนเข้าใจเรา ตามจริง ๆ โยมเข้าใจตัวเองไหม ตัวเองเข้าใจตัวเองไหม แล้วใครมันจะเข้าใจเรา เอ้าเข้าใจตัวเองไหม เข้าใจตัวเองนี่เข้าใจไหม แล้วใครจะเข้าใจเรา แต่หวังนะ ไอ้แม่ก็หวังความเข้าใจจากลูก ไอ้ลูกก็หวังความเข้าใจจากแม่ แต่ใจมันเองยังไม่รู้จักใจมันเลย

เห็นไหมธรรมะ ถ้าศึกษาธรรมเข้าไปแล้วนะ พอเรื่องอย่างนี้เกิดขึ้นมา มันก็เข้ามาดูใจเราใช้ไหม แผ่เมตตา สัตว์โลกเป็นอย่างนี้ สัตว์โลกเกิดมามีคบอด เราก็มียคบอด สัตว์โลกมีคบอดทั้งนั้น แล้วความโกรธเนี่ย ความกระทบกระทั่งกันมันจะไม่เกิดได้ ยังไง ฉะนั้นการกำหนดพุทโธ ๆ แบบหลวงตา ไซ้ เรากำหนดพุทโธแบบหลวงตา เพื่อสร้างให้จิตนี้ เวลาอยู่โกลีซิดไซ้ไหม โกรธละ กำหนดพุทโธ ๆ ระงับก่อน ตั้งสติก่อน เดียวกลับไปสู่มันใหม่ มันก็ได้แค่นี้ไง ก็ยังดีเห็นไหม เวลาเราโมโหเสร็จแล้ว เออ ดับไฟให้ได้ เอน้ำสาคนมันเลย พุทโธ ๆ ๆ ให้ไฟมันเย็นก่อน พอไฟมันเย็นแล้ว แล้วค่อยกลับไปจัดการใหม่

พุทโธได้แก่นี่นะ พุทโธคือระงับ พุทโธคือทำจิตให้ตั้งมั่น แต่ความโกรธ ความโกรธ ความกระทบกระทั่งกัน มันเป็นเรื่องจิตนิสัย มันเป็นเรื่องค้นหาความทะยานอยาก อย่างเช่นที่เราพูดมาทั้งหมด คือเราหวังใจ ค้นหาความทะยานอยาก หวังแล้วไม่สมหวังเป็นทุกข์ สิ่งที่เกิดขึ้นมา ต้องคำพูดที่สละสลวย เขาพูดขึ้นมาไม่สละสลวย เห็นไหม สิ่งที่เกิดขึ้นมา ผลักไสไม่ต้องการก็เป็นทุกข์ หวังก็ไม่ได้อย่างที่หวัง โอ้เวลาเขาพูดมาไม่ต้องการ ผลักไสมันก็พูดกรอกหูอยู่ทุกวัน ทุกข์ทั้งนั้นเลยเห็นไหม

ทุกข์เกิดจากอะไร เกิดจากค้นหาความทะยานอยาก มันไม่ใช่เกิดจากตัวจิตที่เรากำหนดพุทโธ ๆ อยู่ที่นี่ กำหนดพุทโธ ๆ เพื่อให้เราเข้มแข็งเพื่อให้เรามีกำลังเห็นใหม่ นี่ การแก้ไขเห็นใหม่ เพราะเขียนมานี่ไง ที่ว่าทำตามหลวงตาสอน อย่าลืมพุทโธ ๆ แต่ทำยังไง แต่ยังระงับความโกรธไม่ค่อยได้ ความโกรธระงับไม่ได้ พุทโธ ๆ เพื่อความร่มเย็นเป็นสุขของเรา ความโกรธเราจะระงับได้ เราต้องแผ่เมตตา แผ่เมตตาให้กับคนใกล้ชิดที่เขาทำให้เราโกรธ แล้วถ้าแผ่มันไม่ได้ล่ะ ถามคำถามตัวเอง ว่าใจของเรา เรายังรักษามันไม่ได้เลย

เห็นไหมคนใกล้ชิดกับเราเอง เราจะบอกว่าอารมณ์กับจิตมันใกล้ชิดกว่าคนใกล้ชิดนะ ความคิดกับจิต ความคิดไม่ใช่จิตแต่มันอยู่กับจิต มันใกล้ชิดกว่าอีก แล้วความใกล้ชิดอย่างนี้ คนใกล้ชิดทำให้เราโกรธ แล้วความคิดของเราทำให้เราโกรธไหม ถ้าความคิดทำให้เราโกรธแล้วเรารักษาตรงนี้ นี่เรารักษาตรงนี้ คือเราใช้ปัญญาด้วย พุทโธก็ต้องทำไปด้วย แต่พุทโธแก้โกรธไม่ได้ แต่พุทโธนี้ทำให้เราเข้มแข็ง ทำให้เราเข้าใจ ทำให้เราดีขึ้น ปัญหาต่อไป

ถาม : ทุกครั้งที่ภาวนาแล้วเกิดปีติ จะมีน้ำตาไหล แล้วจะรู้สึกผ่อนคลาย มีความสุข แต่หากการภาวนาครั้งใดไม่เกิดปีติ จะรู้สึกเหมือนไม่ได้ทำ ไม่ได้อะไรในการภาวนาและผิดหวัง คิดแบบนี้เพราะถูกกิเลสหลอกหรือเปล่าคะ

ตอบ : นี่ก็สงสัยว่ากิเลสหลอกหรือเปล่า แต่ก็ยังดีนะ ทุกครั้งที่ภาวนาเกิดปีติ มีน้ำตาไหลแล้วมีความสุขมาก มีความผ่อนคลาย มีความสุข อย่างนี้มันเกิดปีติถูกต้อง ถ้าปีติมันเกิดขึ้นเรามีความสุข แล้วถ้าไม่ได้อย่างนั้น เห็นไหม เราผิดหวัง

เราจะบอกว่า เวลาเกิดปีติแล้ว เกิดบ่อยครั้ง บ่อยครั้งเข้า ปีติมันจะคุ้นเคย พอมันคุ้นเคยขึ้นไปแล้ว พอมันเกิดปีติ ปีติมันเกิดเหมือนเดิม แต่ความรับรู้ของเราน่ะมัน

จางไปเอง เพราะมันเคยชิน พอมันเคยชิน เราจะให้เกิดปิติเกิดน้ำตาไหลพรากอยู่อย่างนั้น มันก็เหมือนเรา พอเกิดขึ้นมานี้ลืบลักษณะ ก็ปีก็เดือนเราก็ไม่แก่ไม่เฒ่าจะอยู่อย่างนี้ตลอดไป มันเป็นไปได้หรือไม่ได้หรอก นี่พูดถึงร่างกายของคนมันยังเสื่อมสภาพใช้ใหม่ อาการของจิตมันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา นี่มันรับมันเปลี่ยนไปแล้ว ถ้ามันเปลี่ยนแปลงเรามีสติ มีสติ กำหนดพุทโธต่อไป เห็นใหม่

วิตก วิจาร วิตกคือนึกพุทโธ วิจารนะนึก วิตกคือนึกขึ้น วิจารคือนึกพุทโธ ๆ เนี่ย วิตกวิจาร นึกขึ้นนะ ความนึกคือวิตกขึ้น ถ้าเราไม่วิตก พุทโธจะเกิดขึ้นมาได้ยังไง เราอยู่เฉย ๆ พุทโธจะมาเองไหม เราก็นึกพุทโธใช้ใหม่ นึกขึ้นมาก็คือวิตกขึ้นมา วิตกขึ้นมาก็คือเริ่มคิดขึ้นมา วิตกขึ้นมา วิจาร พุทโธ ๆ ๆ ๆ วิตกวิจาร ปิติ เห็นใหม่ พุทโธ ๆ ๆ ๆ จากวิตกวิจารมันจะเกิดปิติ จากปิติเห็นใหม่ ถ้าปิติมันเกิดขึ้นมามันจะตื้นเต้น แล้วปิติของแต่ละบุคคลมันไม่เหมือนกัน บางคนมีอำนาจวาสนามากพอ เกิดปิติจะรับรู้สิ่งต่าง ๆ จะรู้ไปหมดนะ รู้วาระจิต รู้ความคิด ปิติมันอยู่ที่อำนาจของคน อยู่ที่อำนาจของจิต จิตดวงไหนมีอำนาจมากมันจะรู้แปลก ๆ มาก ถ้าจิตดวงไหนอำนาจไม่มากเท่าไรมันจะรู้ตามประสาของมัน

ยิ่งจิตปกติ ใสสุกขวิปัสสโก มีแก่น้ำหวานน้ำตาไหล ขนพองสยองเกล้า แล้วพอมันเกิดปิติเห็นใหม่ วิตกวิจาร ปิติ สุข เอกัคคตารมณ์ จิตมันพัฒนาไปของมันแล้ว จิตถ้ามันทำคินะ จิตมันจะพัฒนาของมันไป เว้นไว้แต่เราทำแล้วมันไปไม่ได้ จิตมันไม่พัฒนาของมัน มันก็ยังมีปิตินั้นแหละ แต่การรับรู้ของเรา เราเปรียบเหมือนอาหารนะ อาหารที่มีรสชาติสุดยอดเยี่ยม เรากินมือแรกอือหือยอดเยี่ยมเลย มือสอง มือสาม มือสี่ มือห้า มือร้อย มือพัน มือแสน สุดยอดเยี่ยมขนาดไหนก็ไม่อร่อยละโว้ย ไม่อร่อย มันชินชา ให้มีรสชาติขนาดไหนมันก็ไม่อร่อย เพราะมันกินจนคุ้นเคย

ปิตินี้เหมือนกัน ทุกคนยังบอกเลย อุณหภูมิที่ก่อนปิติเกิดมากมันดีมาก เดียวนี้ไม่มีเลย มี แต่จิตใจเรามันคุ้นเคยแล้ว คุ้นเคยแล้ว พอคุ้นเคยเห็นใหม่ เนี่ย รสของธรรมชนะซึ่งรสทั้งปวง แต่รสของธรรมมันก็ต้องรสที่ลึกซึ้งกว่า รสที่มันปราณีตไปเรื่อย ๆ แล้วเราเกิดมาเป็นคนยังต้องโตะเลย หาเงินอยากได้กองเยอะ ๆ แต่เวลาภาวนापิติไม่ให้ไปเลย จะให้อยู่แค่นั้น แล้วเอ็งไม่เอาอันอื่นอีก เอ็งอยากอันอื่นอีกไหม ไม่ต้องไปผูกมัดกับมันสิ เราไม่ต้องผูกมัดจิตใจเราอยู่กับปิติ จิตใจเรามีเป้าหมายว่าเราอยากจะพ้น

จากทุกขัใหม่ อยากจะให้จิตสงบใหม่ ขนิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปนาสมาธิเนี่ย เราต้องผ่านขึ้นไป

อารมณ์อย่างนี้ มันก็เป็นอารมณ์ ไข้ มันมีความสุข เรายอมรับมันมีความสุข ความสุขอย่างนี้จะอยู่กับเราตลอดไปหรือ ความสุขมันไม่อยู่กับเราตลอดไปหรือ กินข้าวตั้งแต่เช้า กินเสร็จแล้วก็หยุดเลยนะ ชาตินี้ไม่กินข้าวอีกแล้ว อิมมือเดียวจะอยู่ตลอดชีวิตเลย นี่ก็เหมือนกันพอเกิดปีติหนึ่งเดียวไม่ทำอะไรเลย กุอยู่กับปีติ มันจะไปไหน ปีติเป็นองค์ของฌานนะ องค์ของสมาธิ แล้วมันจะก้าวหน้าต่อไป มันจะก้าวหน้า ผิดหวังคิดมีผูกมัด เราไม่ต้องไปผิดหวังกับมัน ผิดหวังเพราะเรายังไม่เข้าใจ

วันนี้อธิบายให้เข้าใจแล้วว่า ปีติมันต้องพัฒนาของมันขึ้นไป ปีติ สุข เอกัคคตารมณ์ แล้วถ้าเกิดพร้อมกันทั้ง ๕ อย่างนี้ในอารมณ์ของใจ นี่ ปฐมฌาน คือเริ่มเป็นสมาธิ ตั้งมัน พอตั้งมันปั๊บ มันมีกำลังของมัน กำลังของมันออกไปใช้ปัญญา ปัญหานี้จะเป็นโลกุตตรธรรม ปัญหานี้ ปัญญาฆ่ากิเลส แล้วถ้าใครทำสมาธิอย่างนี้ได้ อิมอิม ๆ มัน อิมอิม สะเทือนหัวใจใจ คือน้ำตาไหล ที่นี้เราใช้สัญญาอารมณ์กัน ตรีกในธรรมกัน อยู่ มันเคยสะเทือนใจจนน้ำตาไหลไหม มันเคยสะเทือนใจให้ขนพองสยองเกล้าไหม มันก็คิดธรรมดานั่นนะ

แต่ถ้าเรา นี่ไง การปฏิบัติธรรมพระพุทธเจ้าถึงบอกว่ามีสุตะ จินตะ ภาวนาจะ ปัญญามันคนละระดับ คนละลึกซึ้ง เอ็งว่า ศาสนาพุทธ ศาสนาแห่งปัญญา ปัญญา แล้วก็ไม่กันปัญญาอย่างนั้นนะ เรามันคนพูดอย่างนี้ บอกหมาถูกยังฉลาดกว่ามึงอีก หมาของกูนี่เรียกเข้ากรง มันพรวดเข้าไปเลย ปล่อยมันวิ่งออกหมดเลย หมากูนี้ทำได้หมดทุกอย่างเลย กูสั่งได้หมดเลย มันฉลาดกว่ามึงอีก มันให้เห็นชัดเจน

พูดถึง ไม่ต้องไปน้อยเนื้อต่ำใจ ถูกกิเลสหลอกใหม่ กิเลสมันหลอกทุกที แม้แต่ปฏิบัติอยู่กับกิเลสมันก็หลอก กิเลสมันสร้างภาพเลยละ ดูสิ พูดอย่างนี้ มันพูดถึงหลวงตา ไข่ หลวงตาท่านพิจารณาอสุภะ ๆ ๆ อสุภะ พิจารณาจนว่างหมดเลย มันก็บอกว่านี่ เป็นพระอนาคา ที่นี้ท่านเรียนของท่านมา ท่านบอกมันไม่มีเหตุมีผล อย่างนี้ไม่เอา อย่างนี้ไม่เอา โห ถ้าเป็นรณะะ พอเราพิจารณาอสุภะจนมันว่างจนมันไม่มีอะไรเลย เราก็บอก โอโฮ เรานี้เป็นพระอนาคา เราต้องเคล็ดเปิดเปิงไปแล้ว

หลวงตาท่านไม่เอา มันไม่มีเหตุมีผล ไม่มีเหตุผล เพราะท่านเรียนมหามา ถ้าอย่างนั้นเอาสุกะ เอาความสวยงาม เอาสิ่งที่ถูกใจที่สุดมาแนบกับจิตไว้ ท่านบอกวันแรกมันยังเฉยอยู่นะ พอวันที่ ๓ เนี่ยมันไหว เพราะสิ่งนี้ถูกใจใช่ไหม เอา สิ่งที่ถูกใจมากที่สุดแนบกับจิตไว้ พอวันที่ ๓ มันขยับตัว นี่ไง ๆ ไหนว่าไม่มี ไหนว่าไม่มี เห็นไหม นี่ขนาดอนาคามรรคนะ นี่หลวงตาท่านพูดในเทปประจำเลย

อันนี้เราบอกว่า เราปฏิบัติแล้วโดนกิเลสหลอกไหม กิเลสมันหลอกทุกชั้น แม้แต่ชั้นอนาคามันก็หลอก ชั้นอรหังมันก็หลอก มันไม่หลอกทำไมหลวงปู่คำดีพอพิจารณาขึ้นไปแล้ว รู้อยู่ว่าจะต้องไปอีกแต่ไปไม่ได้ จุद्धรูปเลย ขออาราธนามหามาแก้ให้ที พอหลวงตาไปชี้ตรงนี้พลั๊วะ เออ รู้แล้ว ๆ ๆ ๆ รู้แล้วแคว้นะ ยังไม่ได้ทำนะ แต่ถ้ามันไม่รู้มันไปไม่ได้เลย นี่ ฟังธรรมสิ ธรรมของครูบาอาจารย์ของเรา มันมีชั้นมีตอนของมัน มีการกระทำของมัน คนที่ผ่านแล้วจะรู้ คนที่ยังไม่เคยผ่านยังงี้ก็ 모르แล้วไม่รู้มันก็ดักดานอยู่นั่นแหละ ฉะนั้นบอกว่ากิเลสหลอกไหม มันหลอกอยู่แล้ว หลอกทุกชั้น แต่อย่าเสียใจ ใจก็ใจเรา เราก็เป็นคนปฏิบัติเสียเอง กิเลสก็กิเลสเรา ก็เรื่องของในหัวใจเรา มันจะหลอกก็ต้องสู้กับมัน ต้องสู้กับมัน เพราะเราจะเอาชนะเรา เราจะต้องสู้กับมันนะ

ถาม : มารดาที่มีบุตรชายฐานะไม่ค่อยจะดี ประารถนาให้บุตรได้เล่าเรียนถึงชั้นปริญญาตรี แต่การเงินไม่อำนวย จึงส่งลูกไปเข้าศาสนาคริสต์ ทั้ง ๆ ที่ตนนับถือพุทธศาสนา โดยผู้ที่ถือคริสต์จะได้ศึกษาในโรงเรียนจนจบปริญญาตรี เมื่อจบแล้วต้องมาเผยแผ่คริสต์ศาสนา มารดาที่ทำอย่างนั้นจะเป็นบาปหรือไม่

ตอบ : ไอ้อย่างนี้เวลาพูด เราพูดธรรมะนะ เราไม่พูดให้สะเทือนกัน เราเห็นอย่างนี้เยอะมาก เพราะเราพูดถึงไปทางเหนือนะ ทางเหนือเนี่ยเป็นพุทธเพราะญาติเขามาปรับทุกข์กับเราเอง ว่าญาติเขาเอาลูกชายไปเข้ากับคริสต์ แล้วเพราะเขาส่งเรียนจบปริญญา ส่งไปเรียนเมืองนอกเลย แล้วมีอย่างนี้เยอะมาก ไอ้อย่างนี้มันเป็นเทคนิคของเขา ในคริสต์ศาสนาเขาจะส่งเสริมกันทางนี้

แล้วเราดูสิ เราส่งลูกเราไปเรียนเซนต์ต่าง ๆ เห็นไหม แล้วเรา พูดประสาเราเนอะ แล้วเวลาวัดบวร โรงเรียนวัดเทพศิรินทร์ ทำไมต้องลบชื่อวัดออก เวลาเซนต์ ๆ ชอบนักสี่แสนห้าแสนก็ไปอุดกัน เวลาเทพศิรินทร์นี่มึงไม่เห็นเข้าเลย เนี่ยโดยคำนิยมไง

ค่านิยมในการเรียนของเขา แต่นี่พ่อแม่จะบาปไหม มันอยู่ที่เรามองอะไร เราจะมองความสำเร็จทางโลก ถ้ามองความสำเร็จทางโลก เราก็ทำของเรา คิดว่าเพื่ออนาคตของลูกของหลานเรา

แต่สำหรับความคิดของเรานะ เพราะว่าเราเป็นพระเยซูไหม เราเป็นนักบวชเยซูไหม เราพูดถึงนามธรรมทั้งหมด เราบอกเลยจิตวิญญาณกุชายไม่ได้ กูไม่สามารถขายจิตวิญญาณกูได้ จะทุกข์จะยากก็ยอมทุกข์ยอมยาก แต่กูไม่สามารถขายจิตวิญญาณได้ ถ้าเอ็งขายจิตวิญญาณของเอ็ง ประสาเรานะ วิญญาณของเอ็งยังขายได้ อย่างเช่น โทษนะ นี่พูดถึงสังคมมันเป็นอย่างนั้น อย่างเช่นเราไปชอบผู้หญิงอย่างนี้ แล้วทางศาสนาอื่น อย่างเช่นอิสลาม ทั้งหญิงทั้งชายถ้าแต่งเขา ต้องถือของเขา รักก็รักอยู่ แต่กูไม่สามารถขายวิญญาณกูได้ กุขายวิญญาณกูไม่ลง เราเห็นทำกันอย่างนั้น ในใจเราคิดเลยนะ แม้แต่จิตวิญญาณมึงยังขายได้ กูไม่คบ

ทีนี้พูดถึง แต่ถ้าพูดถึงทางโลกเยซูไหม ทางโลกที่เขาเห็นความเจริญนะ มันแบบว่าอย่างที่พูดเมื่อที่ว่าคนเราสูงต่ำแค่ไหน ไข่ ลูกเราได้เรียน มันมี ลูกศิษย์เรานี้แหละ ตอนที่สามมีอยู่ ถ้าเขามีกำลังเขาส่งอยู่ แต่พอสามเกิดอุบัติเหตุกรรมปัจจุบัน ลูกเขาสามคน เขาเข้ามาทางพุทธศาสนาไปหาพระ พระช่วยเขาไม่ได้เลย พอเขาไปหาพวกคริสต์ คริสต์เขารับเลย ส่งไปเรียนนอกหมด แล้วเดี๋ยวนี้อีกกลับมา เดี๋ยวนี้อีกกลับมาเผยแพร่ธรรมะของเขาอยู่ เผยแพร่คริสตศาสนาอยู่ เขาก็พูดกับแม่เขา แม่เอาหนูคนเดียวนะ จบแล้วอย่าทำคนอื่นอีกนะ แต่ในเมื่อเขาจบมาแล้วเขาก็ถือคริสต์อยู่แล้ว เขาไปทางคริสต์นั่นแหละ ทั้งที่ครอบครัวเขาเป็นพุทธ

ไอ้อย่างนี้สังคมมันมีเยอะ เพียงแต่ว่า เวลาคนเรามันทุกข์ยาก หรือเราตกอยู่ในเหตุการณ์ที่เราต้องรับผิดชอบ คิดยังไง นี่พวกโยมเยซูไหม พวกโยมคฤหบดีก็คิดอย่างหนึ่ง แต่นี่เราบอกแล้วว่าเราเป็นพระ เราเป็นอยู่ในตัวแทนของศีลธรรมเลย เราถึงบอกเราคิดอย่างนี้นะ เราเห็นที่เขาทำกัน เรามีความรู้สึกในใจเรา เราคิดอย่างนี้ประจำ เห็นเขาทำอย่างนั้นไป เราคิดเลย จิตวิญญาณมันยังขายได้อีกหรอวะ เพราะเราเวลาเราพูดเห็นไหม เรื่องหัวใจสำคัญที่สุด หัวใจสัมผัสเห็นไหม ความรู้สึก หลวงตาที่พูดประจำ เรื่องใจสำคัญมาก จิตวิญญาณของเรา เราจะรักษาของมันยังไงให้มันเข้มแข็งขึ้นมา แล้วมึงขายจิตวิญญาณของมึงเนีย

แต่ทางโลกเขาไม่ได้ เขาจิตวิญญาณเป็นของนามธรรมที่ไม่มี แต่รูปธรรมของเขาสำคัญกว่า การดำรงชีวิตใช้ไหม การดำรงชีวิตของสังคมสำคัญกว่า เขามองต่างมุมกันไง ทางโลกเขามองถึงการดำรงอยู่ของครอบครัวของตระกูลของเขา แต่ถ้าใจเรา นี่เขายกกว่า ทรัพย์อันละเอียด ๆ ที่เรายกกว่า อริยทรัพย์ ทรัพย์อยู่ที่ไหน ถ้าเข้าถึงตรงนี้นะ หัวใจมันสำคัญมาก แล้วหัวใจทำกันอย่างไร

ทีนี้ถ้าเราไม่ทำ คุณ โครก็แล้วแต่นะ ถ้าพ่อแม่ให้บวชก็อย่างหนึ่งนะ ไปดูตระกูลที่ไหนที่พ่อแม่ไม่ให้บวช แล้วลูกออกมาบวชสิ โอ้โฮ ลำบากมากนะ ตราหน้าเลยว่าเป็นคนไม่ดี ตราหน้าเลย เราก็คงโดนอย่างนี้มาเหมือนกัน ตราหน้าเลย สังเกตได้นะ เราสังเกตในวงการพระหรือวงการสังคม ถ้าคนไหนเป็นคนดี คนไหนที่รากฐานดี คนไหนที่ดี มันเป็นความหวังพึ่งของสังคม หวังพึ่งของพ่อแม่ แล้วพ่อแม่ก็หวังพึ่งคนนั้น คนดีจะสร้างมาดีจะเป็นอย่างนั้น เรานี้พ่อแม่หวังพึ่งมาก แล้วพอเรามาบวชเนี่ย พ่อช็อกเลย เหมือนกับว่าสิ่งที่ปรารถนาอยู่นะ หหมดเลย เรานี้อย

ฉะนั้นไอ้อย่างนี้เพราะอะไร เพราะเราคิดว่า พ่อแม่เขาเลี้ยงเรามาเขารู้นี้ นิสัยเราเป็นอย่างไร เขารู้เองว่าเรานี้ ใครจะสืบทอดตระกูลกันไป เขาไม่หวังพึ่งใครเลย เขาหวังเราคนเดียว แล้วเราก็นอกมาบวช พอบวชมาแล้ว ไม่รู้จะทำไว้ให้ใครเลย เจ็บปวดไหม นี่พูดถึงความรู้สึกทางโลกนะ เราเองคนหนึ่ง เราก็อยู่ในเหตุการณ์อย่างนี้มา คิดดูสิว่าเวลาเราออกมา ทางครอบครัวมีความคิดอย่างไร สืบได้ คนโพธารามแค้นีเอง สืบได้ แล้วเวลาพูดเนี่ย คนบ้านเราทั้งนั้นนะ แล้วเราโตมาที่นี้ เราโตมาจากที่นี้ เขาเห็นการกระทำของเราอยู่

ทีนี้พอจะบอกว่า นี่ไง เรายกว่ามันเป็นของเดิม ของเดิมคือสิ่งที่สร้างมา เพราะมันจริง มันจริงมาตั้งแต่ยังไม่บวช พอยังบวชมา เวลาวงการพระ ทำอะไร ทำอะไร บอก มึงบอกกูมา จะทำอะไรมึงบอกกูมา จะภาวนาเรื่องอะไรบอกกูมา พิสูจน์กันเลย เต็มที่ ๆ ๆ บวชปั๊บไม่นานเลย ๓ เดือน เนสซิกตลอด ไม่นอนเลย ชัดกับแม่เลย เอาจริงเอาจังใจ นี่ไงแล้วพอมายกบอกว่า อยู่เลย ๆ นอนหลับตื่นขึ้นมาเป็นพระอรหันต์นะ กูรับไม่ได้ ไม่เคยมี ไม่เคยมี

ถาม : จะทำสมาธิในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

ตอบ : วิถีชีวิตแบบคนเมือง หลวงปู่ฝั้นนะ บอกมาตั้งแต่โยมยังไม่เกิดมั้งเนี่ย หลวงปู่ฝั้นบอกทำสมาธิเนี่ย นั่งรถก็พุทโธ ไปไหนก็พุทโธ เวลาบอกเราทำอะไรไม่ได้เลย นี่วิถีชีวิตของคนเมือง ทำอะไรไม่ได้เลย มึงอย่าหายใจนะ มึงเย็บปลายจมูกไว้ให้หมดเลย แล้วก็อยู่ให้ได้ หลวงปู่ฝั้นท่านพูดประชนะเจ็บมาก ลมหายใจทิ้งเปล่า ๆ หายใจกันโดยที่ไม่มีประโยชน์อะไรเลย หายใจเข้าก็นึกพุท หายใจออกก็นึกโธ สบายมาก ชีวิตประจำวัน เอ็งไม่หายใจหรือ เอ็งหายใจหรือเปล่า หายใจ หายใจทำไมไม่ตั้งสติไว้กับลมของเอ็ง ก็เท่านั้น ของง่าย ๆ

นี่บอกไม่ได้ ถ้าพุทโธแล้วทำงานไม่ได้ แต่ถ้าเคลื่อนไหวพร้อมเนี่ยทำงานได้ มันก็เหมือนกันแหละ แหม อย่าใช้โวหาร ถ้ากำหนดพุทโธทำอะไรไม่ได้ แต่ถ้ารู้สึกตัวทั่วพร้อมนี้ทำได้ ตลกไหม ลมหายใจเนี่ยทำได้ ชีวิตประจำวันไง เราทำงานของเราในชีวิตประจำวัน ถ้ามีสตินะ มีพุทโธ มีสตินะอยู่กับลมหายใจ อยู่กับลมหายใจ ถ้าเรามีลมหายใจ

แต่ถ้าทำงานอยู่กับงาน หน้าที่การงานนั้นจะดีมาก มีเด็กหลายคนมาก เวลาฟังเทศน์เราตอนเช้าๆนี้ เราก็ออกไปประสาเราเนี่ย แล้วเขาก็เรียนหนังสือดีขึ้น จนมีหน้าที่การงานนะ เขามาหาเราบอกว่า เมื่อก่อนฟังหลวงพ่อนะ โอ้ อย่างนั้นเลย แล้วไปเปลี่ยนแปลง เดี่ยวนี้คืออย่างนั้นคืออย่างนี้ หลายคนมาก ต่อหน้ามันไม่ยอมบอกนะ เวลามันทำเวลามันจบแล้วมันทำงานแล้วค่อยมาบอก เพราะอะไร ก็เดือนนี้ไง

เอ็งดูหนังสือนะ เอ็งดูหนังสือ ตะบี้ตะบันดูเข้าไป ยิ่งดูยิ่งเบลอ แต่ถ้าเอ็งปล่อยวางหนังสือไว้นะ แล้วทำความสงบของใจแล้วกลับมาดูทีหลังนะ จะดูเล็กดูน้อยแต่ดูแล้วเข้าใจ นี่ตะบี้ตะบันนะ นะ อุ๊ยเขาดูหนังสือ กูก็หนีบมึงก็หนีบ กูก็หนีบนะ โห หนังสือ จะเอาหนังสือกองทับเลยนะ อ่านหมดเลยนะ รู้อะไรไหม ลืมหมดเลย เข้าไปสอบ จำอะไรไม่ได้ ไม่ได้อ่านมากอ่านน้อย ทำความเข้าใจกับมัน ไอ้ตรงทำความเข้าใจกับมัน จะเล็กจะน้อยก็ยังดีกว่าอ่านทั้งหมดแล้วไม่รู้เรื่อง ไปไหนจะเน้นตรงนี้มาก

นี่ชีวิตประจำวันไง เราคิดว่าจะได้มาก จะรีบทำ จะรีบทำ จะรีบจะเอา จะรีบจะเอาให้เยอะ จะเอาให้เยอะ จะได้ทำได้มาก ไม่ได้อะไรเลย ได้มาผลงานมันก็ไม่คืนะ ตั้งสติไว้ ทำตามหน้าที่ตามกำลังเรานี้แหละ ได้มากได้น้อย ถ้ามีสติทำทุกอย่างมันจะดีหมด ทุกอย่างทำแล้วประสบความสำเร็จ จะดีไปหมด เนี่ยลูกศิษย์มาคุยกันเยอะ ขนาด

ที่ว่าจะฆ่าตัวตาย จะอะไรกันมาเลยนะ มาหาเนีย ต้องทำสถิติผลงานบ้าง ว่าได้ช่วยคนไว้เท่าไร' เขามาสารภาพเองนะ เขามาพูดให้ฟังเอง เขาพูดของเขาเอง

ถาม : เมื่อจิตสงบในขณะที่ฟังธรรม เมื่อนั่งสงบ ตาไปเห็นภาพ เห็นภาพบิดเบือนจากความเป็นจริง เช่น เห็นเป็นเด็ก เห็นเป็นโครงกระดูก ตรงนี้เกิดจากจิตที่ไปจินตนาการคิดเองใช่หรือไม่ พอลองตั้งจิตใหม่ ตัดภาพเดิมทิ้ง ก็ทำได้สักพัก จิตก็ไปเห็นภาพบิดเบือนอีก ตอนนี้พยายามกลับมาที่พุทโธ ภาพกลับเป็นปกติ สักพักนั่งอยู่ก็กลับเป็นใหม่เมื่อไม่ได้บริกรรมพุทโธ ตรงนี้จะแก้ไขได้ยังไงล่ะ เวลาฟังเทศน์ กำลังฟังธรรมเทศนาให้พุทโธตลอดเวลา จะแก้ไขได้ไหมล่ะ

ตอบ : เวลาฟังเทศน์ทำความเข้าใจนะ เห็นภาพที่บิดเบือน เห็นสิ่งต่างๆแล้วแต่กรณีอย่างนี้ อภิธรรมเขาเอาไปข่มขี้เลย บอกพุทโธไม่ดี พุทโธเห็นนิมิต พุทโธเห็นสิ่งต่าง ๆ นะ แต่ต้องกลับมาใช้ปัญญาสายตรงแล้วจะไม่เห็นอะไรเลย ไม่เห็นอะไรเลยคือไม่ได้อะไรเลยไง ไม่เห็นอะไรเลยก็คือไม่ให้จิตได้เห็นอะไรเลย แต่ถ้าจิตกำหนดพุทโธ ๆ ไป ฟังเทศน์ เนี่ย จิตสงบไป ตาเห็นภาพที่บิดเบือน จิตสงบไป คำว่าจิตสงบไป ถ้าจิตไม่สงบไป จิตไม่สงบไปมันก็เป็นปกติ

อย่างเราเนี่ย มองหน้ากันสิ มองภาพสิ ก็คือภาพนั้นนะ แต่ถ้าจิตมันสงบนะ จิตมันมีภาพนะ มองภาพที่เห็นเนีย ภาพนี้มันเคลื่อนไหว ภาพนี้เปลี่ยนแปลงนะ เพราะมันเห็นจากตาของใจ เพราะตาของใจเนี่ยมันผ่านออกมาจาก เนี่ยตาของใจ ใจเนี่ยมันผ่านออกมาจากดวงตา ภาพที่เห็นอยู่มันจะแตกต่าง มันแตกต่างเพราะอะไร แตกต่างเพราะจิต เพราะจิตมันแตกต่าง แต่ถ้ามันปกติ จิตไม่แตกต่าง จิตปกติ มองมาข้างหลัง มันก็เห็นข้างฝาทั้งนั้นนะ ไม่เห็นอะไร แกกัฟปกติ จิตปกติ ใจ นี่ไง เขาบอกไม่เป็นไร ใจใช้ปัญญาสายตรงแล้วมันจะไม่มีภาพบิดเบือน ไม่มีอะไรเลย

แต่พอจิตมันเปลี่ยนแปลง พอจิตมัน จิตมันเริ่มมีสมาธิ จิตมันมีหลักของมันไป พอมองภาพ ภาพมันแตกต่าง ใจใหม่ มันจะบิดเบือนไม่บิดเบือนนี้มันอีกกรณีหนึ่ง การเห็นนี้ การเห็นนิมิตโดยจิต จิตที่มันเห็น แต่เห็นแล้วถ้ามันบิดเบือน เห็นบิดเบือน เห็นแล้วเป็นโทษ บางทีเห็นแล้วเป็นโทษ คือ ไปเห็นแล้วตกใจ แต่เห็นแล้วเป็นคุณล่ะ เห็นแล้วเป็นคุณเนี่ยเห็นไหม คุณสิแม่ชีแก้ว ภาวนาไปต้องเห็นทุกอย่างเลย ถ้าพอภาวนาไป ถ้าไม่เห็นปั๊บถือว่าไม่ได้ภาวนา นั่นก็ผิดอีก เพราะส่งออก

เพราะอะไร เพราะเวลาจิตมันสงบแล้วถึงไปเห็น เราพาไปเห็นอะไร ถ้าเราเห็น จิตมันเห็น เพราะจิตเห็นมันออกไปจากจิต จิตมันไปเห็น ถ้าจิตเห็นก็คือพลังงานที่ส่งออกไป หลวงตาท่านบอกให้ออกก็ได้ไม่ออกก็ได้ได้ไหม เริ่มต้นนะ แบ่งคนละครึ่งก่อน ถ้าคนละครึ่งก่อน พอจิตสงบแล้วไม่ออกมันก็ไม่เห็นนิมิตเห็นไหม พอจิตออกเห็นนิมิต นี่พอจิตเห็นนิมิต พอนิมิตนั้นมันบิดเบือน พอกลับมาพุทโธ ๆ นะ อาจจะนิ่งได้ อาจจะแก้ไขได้ การแก้ไขได้นี้

เราจะบอกว่า ถ้าเราเป็นอหิวาต์ เราต้องแก้ไขยังไง เพราะเสียน้ำมาก ถ้าเราเป็นไข้หวัด เราจะรักษาอย่างไร จิตนี้ก็เหมือนกัน จิตนะถ้าจรตินิสัยของจิตที่มันมีรากฐานอย่างนี้ อย่างที่ผลของจิตมันเป็นอย่างนี้ แล้วกำหนดพุทโธไปแล้ว จิตมันเห็นภาพบิดเบือนอย่างนี้ ให้กำหนดนามรูปกำหนดทางวิปัสสนาสายตรง มันก็เห็นภาพเหมือนกัน แต่พวกเขาที่ไม่เห็นภาพ เพราะอะไร เพราะเขาไม่ยอมให้จิตลงใจ เขาไม่ให้จิตลงแบบอยู่ปกติมันก็ไม่เห็นภาพ

ฉะนั้น การแก้ไข คำว่ากลับมาพุทโธตลอดเวลาได้ไหม ถ้ากลับมาพุทโธ ๆ เนี่ย กลับมาพุทโธตลอดเวลา แล้วถ้าจิตมันสงบไปมากกว่านี้ มันสงบเข้าอีกระดับหนึ่ง มันละเอียดเข้าไปอีกกว่านี้ มันจะปล่อยอันนี้ได้ แต่ถ้ามันปล่อยไม่ได้เห็นไหม มันปล่อยอย่างนี้ไม่ได้ แล้วมันภาพบิดเบือน เราก็พุทโธของเราไปเรื่อย ๆ พุทโธของเราไปเรื่อย ๆ เนี่ย สิ่งที่เราเห็นคือ เราเปรียบเหมือนรถ รถเนี่ยถ้าล้อมันไม่หมุนนะ เข็มไมล์ขึ้นไม่ได้ รถถ้าเข็มไมล์มันจะกระดิกต่อเมื่อล้อมันหมุน

จิต จิตถ้าปกติเนี่ย เหมือนรถมันไม่ได้เคลื่อนที่ ไม่เห็นอะไรหรอก รถไม่เคลื่อนที่เข็มไมล์กระดิกไม่ได้ จิตไม่กำหนดพุทโธ จิตไม่ลงสมาธิ จะเห็นภาพบิดเบือนไม่ได้ เห็นนิมิตไม่ได้ นี่การเห็นนิมิตนั้นคือจิตมันเปลี่ยนแปลงของมัน ที่นี้การเปลี่ยนแปลงของมัน มันก็อยู่ที่จิตใช่ไหม รถหมุน ถ้ารถหมุน คนขับรถดีมันก็พาไปใช่ไหม รถ ล้อรถหมุนลงเหวมันก็ตกเหวไปเลยสิ

พอไปเห็นภาพไป เห็นภาพเนี่ยถ้ามันเห็นภาพเราแก้ไขมันได้ไหม เห็นภาพเห็นภาพที่ถูกที่ควรไหม เห็นภาพ เห็นภาพที่บางอย่างนี้ พอไปเห็นภาพที่มันบิดเบือนภาพที่ไม่น่าดูเนี่ย กลับมาที่พุทโธอย่างเดียว เห็นเพราะจิตเห็น กลับมาที่ตัวจิตเห็นได้

ใจ ลืมตาก็เห็นเรา กลับตาไม่เห็นอะไรเลย กลับไปที่จิต จิตมัน ถ้าจิตมันเห็นตัวมันเอง สงบปั๊บ ไม่มีสิ่งใดเลย ไม่มีสิ่งใดเลย แก่ได้ ๆ กลับมา

นี่คำถามนี้ พอมันเริ่มปฏิบัติไป ประสาเราว่า ยังลังเล จะเดินหน้าก็ไม่ถูก จะถอยหลังก็ไม่ใช่ มันลังเล พอถึงเลียบสติมันไม่มั่นคงใจ เอาให้มันคง จะทำอะไรทำอย่างหนึ่ง แล้วพิสูจน์ การปฏิบัติ ปัจจัตตังรู้เฉพาะตน ต้องพิสูจน์ด้วยเรา เอ้า บัดนี้พุทโธ ๆ ๆ ๆ สู้กับมันเลย ต้องพิสูจน์กัน แล้วพอพิสูจน์ปั๊บ พอพิสูจน์ปั๊บ เอ้อ อย่างนี้หาย อย่างนี้ไม่หาย อย่างนี้ปั๊บ วันหลังสอนคนอื่นได้เลย เพราะอะไร เพราะรู้ สันติภูมิโกรู้เฉพาะตน แต่ถ้าเอ็งไม่รู้ก็ยังไม่อยู่ นี่ ค่อย ๆ ทำไป ค่อย ๆ ทำไป แก่ได้ เห็นภาพที่บิดเบือน เห็นภาพที่บิดเบือน เพราะจิตสงบแล้วเห็นภาพ เห็นภาพไม่เป็นไร

กลับไปละเมือวานนะ มาร้องให้อยู่สองวัน เห็นทุกวัน วันหนึ่งก็เห็นกายแล้ว นั่งร้องไห้ แล้วมานั่งร้องไห้ เขาบอกว่าเขามากราบเราใหญ่เลย โห จิตมันคืออย่างนั้นมันเห็นอย่างนี้ แต่ก่อนนะไปคูจิตมาสามปีไม่ได้อะไรเลย แล้วก็มาทำเนี่ย เราบอกอย่างนี้ดีมากเลย พอเอ็งคูจิตอารมณ์มันก็เป็นอย่างหนึ่งใช่ไหม พอจิตเอ็งสงบเอ็งเห็นอย่างนี้ก็อีกอย่างใช่ไหม แล้วอารมณ์มันลึกซึ้งกว่า อารมณ์ที่มันคุดลุ่มกว่า อารมณ์ที่ลึกซึ้งคุดลุ่มเห็นไหม อารมณ์ของจิต อารมณ์ที่มันออกมาจากจิต แต่เวลาเราใช้สัญญาอารมณ์มันออกจากความคิด มันเป็นอย่างนั้น แล้วเอ็งก็ทำกันไปเห็นไหม เนี่ยอย่างนี้ดี ดีที่ว่าตัวเองได้พิสูจน์เองใจ เวลาตัวเองไม่เข้าใจก็ไม่ใช่ เวลาตัวเองเข้าใจขึ้นมามันก็พิสูจน์ได้ กลับไปแล้ว อันนี้แก่เรื่องภาพบิดเบือนนะ

ถาม : กราบเรียนหลวงพ่อกะ การที่เราเตรียมของใส่บาตร แล้วมคมกินอาหารนั้นหรือหนูจะกินถือว่าเป็นเดนหรือไม่ กราบขอบคุณคะ

ตอบ : ไม่เป็นเดน ไม่เป็นเดน ไม่เป็นเดนแต่มันแบบว่ามันเสีย มันแบบ แล้วหนูมากิน เราก็ตัดตรงนั้นทิ้งไป มันเป็นเดนนะ คำว่าเป็นเดนเห็นไหม มนุษย์ที่กินเดน คนไม่กินเดน อย่างโยมเนี่ยมนุษย์ที่กินเดน อ้าว พระฉันเหลือแล้ว โยมถึงได้กิน กินเดนหมายถึงของเหลือ กินเดนนี้มันเป็น คำว่าเดนเนี่ยเขาถึงไม่ให้กินเพราะว่าเขาถือ

อย่างพระเรา ห้ามเนี่ย ของที่เป็นเดน ของไหว้แล้วมาถวายพระไม่ได้ ถวายพระไม่ได้เพราะอะไร เพราะทำให้พระ พระที่เคารพบูชาของเราต่ำต้อย ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ในเมื่อภิกษุใช่ไหม ภิกษุผู้เห็นภัยในวัฏฏสงสาร ภิกษุที่เคารพบูชาปี

นครูบาอาจารย์ของเรา ของเหลือ ของไหว้ ของต่าง ๆ แล้วเป็นเดนอย่างนี้ะ ไม่ได้ อย่างพระ ภิกษุนะ เราเป็นภิกษุใช้ คนที่เป็นภิกษุใช้ปีมีคนมาอุปัฏฐากมาก เนี่ยเรา เพราะภิกษุใช้ฉันอาหารไม่ได้หรรอก เนี่ย ภิกษุห้ามฉัน ห้ามฉันของเป็นเดนเป็นอาบัติ ปาจิตตีย์ เว้นไว้แต่ภิกษุใช้ พระพุทธเจ้าฉลาดขนาดนั้นนะ เพราะภิกษุใช้นะอาหารมัน เยอะ แล้วถ้ากินเดน กินเดนไม่ได้ก็เททิ้งไป มันก็ต้องให้คนอื่นไปใช้ไหม แต่ถ้ามัน พระป่วยฉันไม่หมดเนี่ย โอ้พระต่อไปฉันได้

เป็นเดนของที่เหมือนเดน ของที่เป็นเดนนะ อาหารที่เราตัดเห็นไหมตอนเช้าเนี่ย อาหารที่เราตัด เป็นเดนไหม ไม่เป็นเดน เราตัดแล้วก็ส่งพระเห็นไหม พระก็ตัดต่อไป แต่ถ้าเราใช้ช้อนที่เรากินแล้ว มันเปื้อนด้วยน้ำลายของเรา แล้วเราเอาช้อน ไม่ใช่ช้อน กลางช้อนส่วนตัว ตักอาหารนั้น ด้วยน้ำลาย อามิสที่เกิดน้ำลายของเรา ด้วยสิ่งที่เรากิน ของเรา นั้นเหลือเดน เป็นเดนแล้ว เป็นเดนคือกินที่ของที่เหลือ ของที่เหลือ เพราะเรา เนี่ยเรากินใช้ไหม เอาช้อนเนี่ยเราใส่ปาก แล้วช้อนเราเนี่ย พอมีแกงมาทั้งหม้อเลย ก็เอา ช้อนนี้ตักแกงใส่บาตรเราเลย พอเลื่อนไปองค์ที่สองนะ เป็นเดน เป็นเดนเป็นอาบัติหมด เลย เห็นไหมเวลาถวายพระมา ถ้าพระฉันแล้ว พระต้องล้างช้อนก่อน เพราะองค์แรกไม่ เป็นไร เพราะเป็นขององค์แรก องค์ที่สองเดน ของเหลือเดน ภิกษุที่เป็นเดน

ที่นี่หนูหรือมด มันกินอยู่ข้างนอกเราตัดทิ้งไป มันไม่ใช่ ไม่ใช่ ธรรมวินัยบังคับ ภิกษุ บังคับพวกเรา บังคับพระ บังคับโยมด้วย เพราะโยมจะอุปัฏฐากพระต้องเข้าใจ เรื่องธรรมวินัย เห็นไหม เวลาบอกว่ากัปปิ โอ้ยกะปิอยู่ในครัวไม่ได้เอามากะ บอกกัปปิ ไม่ใช่ เขาบอกให้ กัปปิยังกโลหิ ตะกี้พูดแทรก กะปิก็อยู่ที่ครัวกะ ลืมเอามา เห็นไหม เพราะเราไม่เข้าใจ ถ้าไม่เข้าใจมันก็ไม่เป็นไรเพราะคนมาใหม่ใช้ใหม่ เราต้องค่อย ๆ บอกกัน ต้องฝึก ต้องฝึกต้องหัดเพราะเราจะอุปัฏฐาก

เพราะเราชุดงค์ไปนะ เราชุดงค์ไปทางเชียงใหม่ ขึ้นไปทางเชียงใหม่เชียงราย ถ้า ไปไหนที่หลวงปู่ฉันครูบาอาจารย์เคยมานะ อยู่สบาย ๆ คือเขาก็ไม่ค่อยยุ่ง เขาก็แบบว่า ไม่ค่อยเต็มใจเท่าไรหรือหรรอก ไม่เต็มใจหรือไม่เขาไม่เข้าใจสักเท่าไร แต่ก็ยังพอพูดกันรู้ เรื่อง แต่ถ้าไปที่ไหนที่หลวงปู่ฉันไม่เคยไปนะ โอ้โฮ ตายเลย อะเฮอะเฮิม โอ้ข้างในก็ ตอบออกมาว่า อะเฮอะเฮิมฮิม รอไปอีกชั่วโมงหนึ่ง อะฮิมเสร็จนะ แหม หัวผมแดงตัว อยู่ นั่นนะ เพราะประเพณีของทางเชียงใหม่ ทางเนี่ยเขาจะตีฆ้อง เขาจะตีฆ้องของเขา

พระจะมาบิณฑบาต เขาเตรียมตัวพร้อมมาข้างล่าง แล้วมาใส่ที่เดียวพร้อมกัน เขาจะไม่บิณฑบาตอย่างพวกเรา

แต่พวกเราไปมันเป็นพระป่า เราไม่มีอย่างนั้น ไม่มี ไม่มีใครไปบอกก่อน พระมาแล้ว พระมาแล้วนะ ให้มาใส่บาตร เราไป เราไปของเรา เนียมมันธรรมวินัย อยู่ที่ประเพณีวัฒนธรรมนะ ชุติงก็ไปมันจะเห็นเรื่องแบบนี้มาก ฉะนั้น หนูมันกินอย่างนี้ หนูมันกินอย่างนี้ เพราะมันเป็นเรื่องสุดวิสัยนะ แต่ถ้าเรารักษาไว้ คำว่า ที่เราพูดนี้ ไม่ใช่ว่าจะเอาอาหารไปตั้งให้หนูกินแล้วถวายพระนะ ไอ้มันพูด คล้าย ๆ วันหลังก็ตั้งเลยอาหารหนูเหนอมคินตามสบายเลย แล้วค่อยมาถวายพระทีหลัง อันนี้มันพูดถึงเห็นสุดวิสัย เหตุสุดวิสัย มดมันมากิน หนูมันมากิน ไข่ไหม เราก็กะใจของเรา

หลวงปู่ขาว เราไม่ได้ยินมากับหนูนะ อันนี้มันก็ฟังแปลก ๆ อยู่ เห็นว่าพระถามหลวงปู่ขาวว่า เราอยู่ในป่า แล้วเราบิณฑบาตมาเป็นข้าวเหนียว แล้วเราบิณฑบาตอยู่พอถึงเวลามันมีความผิดพลาด บาตรนี้คว่ำลงไป ข้าวเหนียวนี้ตกกับดินเนี่ยให้ทำยังไง หลวงปู่ขาวก็บอกให้หยิบข้าวเหนียวนี้ขึ้นมาสิ แล้วก็ใส่บาตรของเราไปยังงั้นนะ แล้วฉันข้างบนที่มันไม่มีดินปนนะ ตกลงไปกับดินเลยเนี่ยนะ เอาขึ้นมาใส่บาตร เพราะอะไรรู้ไหม เพราะว่ามันอยู่ในป่านะ แล้วอย่างนี้มันอะไรนะ เป็นบังสกุลได้

ธรรมวินัยเมื่อก่อนเวลาข้าวยากมากแพงนะ พระเนี่ยเข้าไปในป่าเห็นไหมม่วงหยิบมะม่วงได้ แล้วเดินกลับมาเจอคนที่ไหนวาง แล้วให้เขาประเคนได้ พระพุทธเจ้าเนี่ย ธรรมวินัยพระพุทธเจ้าเนี่ยทำให้มันง่ายที่สุดไง ทีนี้ประเพณี จัพรรคีย์หรือคนนะ โทษนะ คนมันหยาบ คนมันหยาบเอง ธรรมวินัยถึงต้องบังคับ ๆ ๆ บังคับไป เพราะอะไร มันเป็นโลกวัชระ โลกเขาติดยัง เนียมมันมีบัญญัติ อนุบัญญัติ ไปดูวินัยสิ บังคับ ๆ บังคับไปเรื่อยเลย แต่จริง ๆ นะพระพุทธเจ้าจะให้สะดวกเรียบง่ายที่สุดว่าอย่างนั้นเถอะ ให้เรียบง่าย

ทีนี้พอมันเรียบง่าย อย่างเช่นของเป็นเดน เป็นเดนเนี่ย มันเกี่ยวกับเชื้อโรคนะ มันเกี่ยวกับเชื้อโรคนั้นเกี่ยวกับทุก ๆ อย่าง ฉะนั้นเวลา เนียมการขบฉันนะ เราไม่อยากวิจารณ์ เพราะคณะโกชณะการฉันร่วมวงเป็นคณะโกชณะอยู่ในพระไตรปิฎกชัด ๆ เลย แล้วอย่างการฉันของเราเป็นส่วนบุคคลดักใส่บาตรเห็นไหม ภิกษุเนี่ยห้ามทำตัว

เหมือนคฤหัสถ์เขา ที่คฤหัสถ์ทำได้ภิกษุห้ามทำหมด แม้แต่การล้อมวงกินกันอย่างนั้น เดียวนี้เมื่องั่งไต่จะจินกระดิกเท้าเลยนะ คุณเห็นแล้วจะอ้วก

พระพุทธเจ้าบัญญัติไว้อย่างนั้นนะ ที่โยมทำกันนะ ห้ามพระทำตาม พระกับโยมต้องแยกกันชัดเจน ไม่ให้ทำเหมือนโยม ไม่งั้นจะมีสมณสาธูปหรือ พระต้องเรียบร้อย อย่างเราไม่ใช่พระหรือ พุทธแรงกว่าโยมอีก อันนี้มันเวลามันแสดงธรรม ไม่เกี่ยวกับปริยามารยาท เวลาบันลือสีหนาท เวลาบันลือสีหนาทนะ มันจะกังวาน แต่บอกวินัยผิด วินัยผิดวินัยมึงก็ไม่ต้องทำ คุณจะเย็บปากกูทั้งเดี๋ยวนี้ นี่พูดถึงของเป็นเดนนะ เป็นเดนเนี่ย พระพุทธเจ้าสอนให้เรียบง่าย แต่พวกเราไปเกร็งกันเอง

อย่างเช่นของนี้เห็นไหม มีอยู่บางที่เขวเนี่ย พระอานนท์ มันมีพวกนักบวชนอกศาสนาที่วัด พระอานนท์ให้อาหารไป เขาไปโฆษณาว่าพระอานนท์ศรัทธาเขา พระอานนท์ให้อาหารเขา พระพุทธเจ้าเลยบัญญัติไว้ ว่าเราเนี่ยห้ามเอาอาหารของเราให้นักบวชนอกศาสนาเนี่ย ถ้าให้นักบวชนอกศาสนาเนี่ย พระอานนท์โดนมาแล้ว พอเอาอาหารเนี่ย อาหารเราเยอะใช่ไหม เห็นนักบวชมาก็ส่งสารก็ให้ไป เขาไปโฆษณาเลย บอกเนี่ยศาสนาพุทธยังยอมจำนนกับฉันเลย ศาสนาพุทธเห็นฉันเป็นอาจารย์เลย เนี่ยบัญญัติห้าม เพราะมันมีเหตุไฉน มันมีเหตุที่คนเขาเอาไปใช้ เอาไปหาผลประโยชน์ พระพุทธเจ้าจึงห้ามไว้ ห้ามไว้

ฉะนั้นของที่เป็นเดนก็เหมือนกัน พระพุทธเจ้าห้ามไว้เพื่อไม่ให้พระทำผิดพลาด แต่สำหรับโยม เราก็เคารพบูชาเนี่ย มันเป็นเปรต เปรตของพระเจ้าพิมพิสารเห็นไหม ที่ญาติเป็นเปรต พอเป็นเปรต พอพระพุทธเจ้าเกิดเข้ามาจะรอทุกทีเลย ไม่มาสักที ทีนี้พอคราวนี้พระเจ้าพิมพิสารมาทำบุญกับพระพุทธเจ้าแล้ว ฝัน โอ้โฮ เปรตมันมา ไม่ใช่ฝันนะ เห็นเลยบนหน้าต่างที่ว่าในพระไตรปิฎก ไปถามพระพุทธเจ้าว่าทำไมเป็นอย่างนั้นก็ญาติของเธอเอง แล้วทำยังไง ก็ต้องทำสังฆทาน พอทำสังฆทานเสร็จ โหยังมาอีกถามพระพุทธเจ้าอีกว่าเป็นเพราะเหตุใด นี่ไง ตรงเนี่ยคนเขากลัวกันมาก ตรงที่ว่าเวลาทำอาหารแม้ครัวชิมอาหาร ตักมากินก่อนไง เกิดเป็นเปรตหมดเลย

อันนี้เวลาเราทำอาหารใช่ไหม เราก็ตักแบ่งออกมาสิ แล้วเวลาเราทำอาหาร เรากลัวผิดพลาดเลยนะ กลัวจะเป็นเปรตหมดเลย แล้วเวลาเอ็งไปซื้อที่ร้านข้าวแกงเอ็งว่ามันสะอาดไหม เอ็งว่ามัน มันกินแล้วกินอีกไหม บางทีเหลือกินจานมันเอาไปเทใส่หม้อก็

ได้ ของอันนี้เราก็ไม่รู้ เอ็งไม่รู้ทั้งนั้น พอรู้แล้วเกร็งไปหมดเลย ถ้าอะไรไม่รู้ล่ะ หุย ซื่อ มาเนียของเหลือเมื่อวานนะ เหลือเขาจนทิ้งแล้ว เขาซื้อมาใส่กล่องใหม่ โอ้โฮอันนี้ อันนี้ ใหม่เอี่ยมเลยสด ๆ ร้อน ๆ เพราะเราไม่รู้ไง สิ่งที่เราไม่รู้ สิ่งที่สุดวิสัย เราพยายามจะ ไม่ให้มีผิดพลาดนั้นแหละ

ถ้าเราจะทำแบบว่าจะไม่ให้มีอะไรผิดพลาดเลยเนี่ย เอ็งจะรู้ได้ไง ไม่มีเจตนาเนีย กรรมมันก็เบาไป โอ้เรื่องเคนเนี่ยนะ มันเป็นกรรมของพระพุทธเจ้า มันเป็นการฝึกสติ ด้วย ถ้าพูดถึงพระนะ พระต้องละเอียดอ่อน ดูเวลาความเป็นอยู่ของพระสิ แก้วน้ำเนี่ย จั่นด้วยกันไม่ได้ เพราะเวลาใส่ปากปั๊บมันเหลือเดน เป็นเดนของคนอื่นแล้ว แก้วน้ำ เห็นไหมพระจั่นข้าวเสร็จแล้วต้องเทน้ำออก อะไรต่ออะไรเนี่ย เพราะอะไรมันเป็นการ ฝึกสติไง ธรรมวินัยเนี่ยทำให้เราฝึกสติ สติจะมีสมาธิมา สติอ่อนด้อย สมาธิมีวังวามัน ไม่เจอ ถ้าสติดีขึ้น เราฝึกสติเราอยู่ในธรรมวินัยอยู่ในระเบียบขึ้นมา เดี่ยวทำสมาธิ สมาธิจะวังมาหาเรา จะมีสมาธิจะมีปัญญาขึ้นมาเห็นไหม

อันนี้พระต้องละเอียดอ่อนหน่อยหนึ่ง แต่โยมละเอียดอ่อนได้ก็ดี แต่เราไม่พูด ให้เกร็งใจ ยิ่งพูดยิ่งเกร็งนะ วันหลังเนี่ย ชาวพุทธพูดมากเลย ศาสนาพุทธนี้ยุ่งมากเลย ทำอะไรก็บาป อะไรก็บาป ไม่ทำดีกว่าเลิกเลย ใคร ๆ เขามาก็บ่นอย่างนี้ พุทธศาสนานี้ ยุ่งมาก อะไรก็ผิด อะไรก็ผิด อะไรก็ผิด อะไรก็กรรมก็กรรม ญะเลิกดีกว่า นับถือศาสนา ฝืนใจ พูดนี้พูดไม่ให้เกร็ง แต่เราต้องศึกษาทำความเข้าใจกับมัน ก็พูดว่าดีทั้งนั้นนะ ของ ดีมันก็ต้องเนี่ย

ถาม : จะแก้ความจีเกียจได้ยังไงคะ

ตอบ : มันก็ตรงข้ามกับขยันก็จบไป แหม จะแก้จีเกียจได้ยังไง โอ้อย่างนี้นะมัน อยู่ที่จริตนิสัย มันจริตนิสัยของเราด้วย เราว่าคนขยันหมั่นเพียรเนี่ยนะ เขาทำงานมาก พอเขาผ่อนมือเขาว่าเขาก่อนแล้วนะ คนทำงานมีอะไรเลยเนี่ย แล้ววันไหนเขาทำงาน ปกติเนี่ยเขาก่อนแล้วนะ โอ้คำว่าจีเกียจเนี่ยจีเกียจของใคร เราเคยอยู่กับครูบาอาจารย์ นะ คือออกเตอร์ชาวเนี่ย เขาไปหาอาจารย์ อาจารย์ก็ถามว่าคุณออกเตอร์ชาวไม่ทำงาน เลยหรอ โอ้อาจารย์ผมเช็นต์ชื่อคำเดียวเนี่ย โอ้พวกนั้นหัวป่นเลย เขาเป็นบอร์ดการ ไฟฟ้าไฟ บอร์ดรถไฟ เมื่อก่อนเป็นบอร์ดรถไฟ ท่านบอกว่า ผมเช็นต์ชื่อหน่อยเดียวเนี่ย โอ้พวกพนักงานมันหัวป่นเลย คือแค่เขาเช็นต์ชื่อ งานของเขามีแค่นั้นนะ

แล้วใครจี้เกียจละ เขาบอกเขาตอบไง แหม ฟังแล้วมันสะดุ้ง บอกอู๊ย ผมแค่ เซ็นต์ชื่อนะ ไอ้พวกนั้นนะมันหัวป่วนหมดเลย เพราะส่งลงไปแล้ว อู๊ยมันหลุมพหลุมไปหมดเลย ใครจี้เกียจ นี่พูดอย่างนี้ไม่ใช่พูดให้จี้เกียจนะ ถ้าพูดจริงไป โอ๊ยเราไม่จี้เกียจก็เลยนอนจนเลยนะ ทีนี้จะแก้จี้เกียจจะแก้ยังไง คำว่าจี้เกียจเนี่ย ถ้าเป็นจี้เกียจของเค้าก็เป็นพวกเค้าแก้พวกเนี่ย เขายันหมั่นเพียรมากนะ เขาถึงมีดั่งค์ของเขามาก แล้วถ้าเขาแค่เขาเสียเวลาไป เขาก็ว่า เพราะเราเจอพวกนี้เยอะ คนที่มีเงินมาก ๆ เนี่ย เขาวิตกกังวลของเขาว่า ตัวเลขเขาไม่เข้าเป้า เราเห็นมาก เงินนี้เยอะมาก แล้วทุกปีต้องเพิ่มเท่านั้นเท่านั้น แล้วถ้าไม่เข้าเป้า โอ้โหหน้าหมองคล้ำ

เราคิดในใจนะ โง่ชิบหาย ของมึงก็เยอะแยะอยู่แล้ว คิดแบบโลกง โง่จริงไหม ว่าธุรกิจของเราไม่เข้าเป้า หน้าหมองคล้ำเลยนะ ไปอมทุกข์ทำไม ก็เงินมึงก็เยอะแยะอยู่แล้ว เราเห็นอยู่เขาคุยกัน ฟังนะ เนี่ยคนร่ำรวยต่าง ๆ เขาก็ไปอีกเรื่องหนึ่งนะ ไอ้เราคนทุกข์คนยากเนี่ย คำว่าจี้เกียจ จี้เกียจของใครนะ แต่ถ้าแก้ง่าย ๆ เลย ถ้าจี้เกียจก็ขยันซะ หลงตาท่านพูดบ่อย ไอ้เลื้อขาด เลื้อขาดเนี่ย นอนจนเลื้อขาดเนี่ยจี้เกียจแน่ ๆ เลยละ แต่ถ้านั่งจนเลื้อขาดไม่เป็นไร

ถาม : มีโลกอื่นที่เหมือนกับโลกของเรานี้อีกไหมคะ

ตอบ : ตามพระพุทธเจ้าว่าเนี่ย ๗ จักรวาล แล้วนาชาเนี่ย มันเห็นดวงอาทิตย์หลายดวง มันเห็นจักรวาลอื่น ๆ เยอะแยะไป นาชาเนี่ยเขามีข้อมูลลับของเขาเนี่ย เขาไม่พูดออกมาเนี่ยเยอะมาก เขาเห็นจักรวาลถึง ๓ - ๔ จักรวาลแล้วนาชาเนี่ย แม้แต่ในพระไตรปิฎกของเราเนี่ย พระพุทธเจ้าพูดถึงการเกิด ตั้งแต่กลดเห็นไหม หยาดแห่งน้ำมันงา เนยใส ตั้งแต่เป็นปัญจสาขา ตั้งแต่กระบวนการของการเกิด ในพระไตรปิฎกนะ หมออ่านเดี๋ยวนี้หมอยังงง สมัยนั้นไม่มีวิทยาศาสตร์นะ สมัยนั้นไม่มีนะ พระพุทธเจ้าบอกไว้หมดเลย แล้วเดี๋ยวนี้วิทยาศาสตร์พิสูจน์หมดเลย เด็กตั้งแต่เกิด เกิดเพราะอะไร เนี่ย จนเดี๋ยวนี้ยุคสืบทอดทำกัฟทำกัฟกันนะ แต่พระพุทธเจ้านะพูดตั้งสองพันกว่าปีมาแล้ว แล้วพระพุทธเจ้าพูดไว้ในพระไตรปิฎก มีเจ็ดจักรวาล ถ้าไม่มีจักรวาล พระโมคคัลลานะหลงทิศไปไหน พระโมคคัลลานะหลงทิศนะ พระโมคคัลลานะ พระโมคคัลลานะเนี่ย รูดงค์ไปเที่ยวเผยแพร่ธรรมไป ไปพักอยู่ที่บ้านโยมผู้หญิง โยมผู้หญิง เขาเห็นพระโมคคัลลานะ โทษนะ เขากลับมีความสนใจ เขาพยายามจะร่วมนอนกับพระโมคคัลลานะ พระโมคคัลลานะพระอรหันต์ไม่ยอม ไม่ยอม ๆ นี่เขาก็พยายามเข้า

มานะ พยายามเข้ามา ท่านก็บอกว่า เน้า บอกว่า ทวารเน้าหมด มันพลั้งปาก พอพลั้งปากไป โอ้โฮ หนอนเหนินเต็มไปหมดเลย

ไอ้สงสารเขาเนาะ ไปกราบพระพุทธเจ้า บอกว่าเนี้ยมันเป็นอย่างนี้ พระพุทธเจ้าบอกเนี้ยมันกรรม เรื่องของกามเนี้ยมันเป็นโทษมากอย่างนี้ แล้วเนี้ยอยากจะช่วยเขาทำยังไง ก็ผลมันเป็นวิบากเป็นผลไปแล้ว แล้วจะทำยังไงล่ะ นี่กรรมมันใหญ่มาก นี่พระโมคคัลลานะเวลาเก่ง เก่งมากนะ เวลาพูดนะข้าพเจ้าจะพาพวกนี้ไปบิณฑบาตอีกทวีปหนึ่ง ข้าพเจ้าจะพลิกจวนดิน พระโมคคัลลานะเวลาพูด ปัญญาของท่านก็รู้ของท่าน แต่เราพูดเรื่องเนี้ย มันวุฒิกว่ะไม่เท่าพระพุทธเจ้าไง ก็ผลแห่งกรรมของเขามากเนี้ย สงสารเขามากเลย จะช่วยเขา

พระพุทธเจ้าบอกว่ากรรมมันหนักมาก กรรมมันใหญ่ ใหญ่แค่ไหน ใหญ่เท่าแผ่นดินนะ ใหญ่ก็เท่ากับโลกเนี้ย แผ่นดินขนาดไหนขอคุณน้อย ขอคุณน้อย พระพุทธเจ้าสั่งไว้ นี่มันอยู่ในพระไตรปิฎกนะ พระพุทธเจ้าสั่งไว้เลยนะ ถ้าเหาะไปแล้วเนี้ย ถ้าเห็นโลกเนี้ยเท่าใบมะขามอย่าไปอีกนะ ให้ไปแค่นี้พอ ก็เหาะจากโลกนี้ออกไปเลย ก็เหมือนกับส่งยานอวกาศแหละ เห็นโลกเนี้ย ออกไปดูโลกเิงว่าแผ่นดินใหญ่ขนาดไหน มันก็ไปเรื่อย ไปเรื่อย ๆ ๆ ยิ่งไปขนาดไหน มันไปโดยฤทธิ์นะ มันนะ แว็บหายไปแล้ว พอหายไปแล้วไม่เห็นโลกแล้ว พอไม่เห็นโลกแล้วเนี้ย มันก็ไปเห็นแสงสว่าง ก็พุ่งเข้าไปหาเลยไปอีกโลกหนึ่ง ไปถึงพระพุทธเจ้าอีกองค์หนึ่ง พระพุทธเจ้าบอกเราไม่ใช่สมณโคดม เราไม่ใช่สมณโคดม กำหนดจิตเลยนะ ไปตามลำแสงนี้ ไปตามลำแสงนี้ พอไปตามลำแสงนี้ กำหนดจิตเข้ามานะ กลับมาหาพระพุทธเจ้าได้

พระโมคคัลลานะหลงทิศ ในพระไตรปิฎกเนี้ยมันเป็นบาลีท่องเดียว แล้วพอมายกความอยู่ในธรรมบท อันนี้หลวงปู่ดีชอบเทศน์มาก หลวงปู่ดีชอบก็ยกอุทฺตมก พวกที่มีอุทฺตมกเรื่องอย่างนี้ มันเป็นช่องทางเดียวกัน มันจรดอันเดียวกัน เหมือนน้ำมัน เบนซิน น้ำมันโซล่า น้ำมันต่าง ๆ น้ำมันโซล่าเข้ากับน้ำมันโซล่าใช้กันดี น้ำมันเบนซินอยู่กับน้ำมันเบนซิน น้ำอยู่กับน้ำ ผู้ที่มีอุทฺตมกเนี้ยเรื่องนี้ หลวงปู่ดีชอบเนี้ย โมคคัลลานะหลงทิศ โมคคัลลานะหลงทิศ เอามาพูดบ่อยมากเลย คือท่านอธิบายด้วย มันชำนาญใจ มันแบบว่า ท่านจะครอบคลุมหมด ท่านอธิบายได้เจ๊าะแจ๊ะ เจ๊าะแจ๊ะ ๆ เพราะงานถนัด

นี่ถามว่าโลกอื่นมีไหม แล้วเอ็งเชื่อไหมละ ตอบแล้วเชื่อไหม ไม่เชื่อเพราะพิสูจน์ไม่ได้ เนี่ยโลกอื่นมีไหม โลกอื่นที่เหมือนเรามีไหมละ ทางนี้วิทยาศาสตร์เขากำลังหากันอยู่ ของอย่างนี้นะ มันทำไม่ได้หรอก เขาหาไม่เจอหรอก หรือเขาหาแล้วเขาทำไม่ได้หรอก ถ้าหาได้หรือเขาทำได้ วิทยาศาสตร์ทำได้หมดนะ กรรมไม่มีหรอก กรรมนะมันมี คนเราเกิดมาด้วยวิบาก มันต้องทนทุกข์ตรอมตรมตามแต่กรรมของคน ถ้าวิทยาศาสตร์มาจัดการให้ได้ดีหมด กรรมมันอยู่ที่ไหนวะ กรรมก็ไม่มีนะสิ

เราเชื่อเรื่องกรรมเรื่องกรรม เรื่องวิทยาศาสตร์เราฟังไว้ เพราะวิทยาศาสตร์ มันจะกินตัวมันเอง วิทยาศาสตร์จะกินตัวของมันเอง เพราะวิทยาศาสตร์มันยังคิดพัฒนามากขึ้นไปเท่าไร ทรัพยากรมันก็จะหมดไปเท่านั้น สิ่งทีวิทยาศาสตร์ ขยะวิทยาศาสตร์ ขยะเทคโนโลยี จนไม่มีที่จะเก็บ กากนิวเคลียร์ที่เอามาใช้พลังงานกันเพื่อโลก ไม่รู้จะเอาไปไว้ที่ไหนกัน หาที่นี้ วิทยาศาสตร์มันจะกินตัวมันเอง เพราะมันเป็นแร่ธาตุเป็นสาร

แต่ถ้าหัวใจเนี่ย หัวใจที่เป็นกิเลส หัวใจที่เป็นกรรม มันชำระกิเลสของมันแล้ว มันเอากิเลสไปทิ้งไว้ที่ไหน กิเลสเอาไปกองไว้ที่ไหน แล้วใจมันจะหลุดพ้นไปตรงไหน นี่ไง กรรมไง ถึงบอกว่าเรายืนยันว่ามี แต่มึงพิสูจน์ไม่ได้หรอก แต่ครูบาอาจารย์กูพิสูจน์ได้ วิทยาศาสตร์พิสูจน์ไม่ได้ นาซ่ามิงหาไป มิงหาไปเลย แต่เนี่ยเราเชื่อเรื่องกรรมไง เพราะเราเกิดในโลกนี้แล้ว เราอยู่กับโลกนี้ กูเข้าใจเรื่องของโลกนี้กูก็พอแล้ว กูไม่ต้องเข้าไปในโลกอื่นหรอก โลกของกู โลกในใจกู เอาให้อยู่แล้วจบ

ถาม : จากสี่ทั้ง ๕ ข้อ ข้อที่ควรให้ตระหนักที่สำคัญคือข้อใดที่สุด

ตอบ : มันขึ้นอยู่กับนะ ถ้าเป็นผู้ชายเนี่ยเหล่า ถ้าเหล่าเข้าปากนะ ผิดไปหมดเลย ถ้าผู้หญิงกินเหล้าเนี่ยกินเหล้า โกหกมดเท็จ เขาถือว่าศีลห้าพระพุทธเจ้าบอกเลยว่า ศีล ๕ มันเป็นรากฐานของชาวพุทธ ถ้าศีล ๕ นะ ปาณาติปาตามันก็ทำลายจิตใจกันนะ ปาณาติปาตาก็ทำลายกัน อทินนาก็ลักกัน อย่างที่ว่า กาเมสุมิฉาจารเห็นไหม ถ้าผิด เป็นผู้หญิงเนี่ย ผู้หญิงเห็นไหม ถ้าคู่ครองเรานอกใจ เจ็บปวดมากเลยเห็นไหม เราไม่ใช่เป็นผู้หญิง เราไม่รู้ความรู้สึกอันนั้น เราไม่รู้ แต่เราศึกษาของเราเอง

พอเราอ่านพระไตรปิฎกนะ เราถึงซึ่งพระพุทธเจ้ามาก พระพุทธเจ้าบัญญัติศีลของภิกษุณีนะ เข้าใจเรื่องผู้หญิงได้ยังไง ศีลของนางภิกษุณีเนี่ยห้ามนั่งขัดสมาธิ เพราะ

การนั่งขัดสมาธิ สั้นเท่าไรนะ อวัยวะของเรามันสัมผัสกัน อาบน้ำห้ามยืนขวางแม่น้ำ เพราะแรงพัดของน้ำ แรงพัดของน้ำนั้น มันทำให้เกิดความรู้สึกได้ โอ้โฮ พระพุทธเจ้า ทำอะไรไปหมดเลย ไปอ่านศีลของภิกษุณีสิ โอ้โฮ โอ้โฮเลย แล้วนะ ปาราชิกของภิกษุณีนะ คือความลับของภิกษุณีที่ทำผิดด้วยกัน ปิดบังไว้เป็นปาราชิก ทำผิดด้วยกัน แล้วไม่บอกเนีย แต่ถ้าเป็นของพระมันจะเป็นอนิยตะ หรือไงเนีย แต่ของภิกษุณีเนีย นี่เราพูดถึงความรู้สึกไง

อันนี้ศีลข้อ ๕ ศีลข้อ ๕ เนีย เป็นศีลข้อ ๕ หลวงปู่ฝั้นพูดถูกต้องที่สุด ศีล ๕ คือ หัว ๑ แขน ๒ ขา ๒ ศีล ๕ คือคุณสมบัติของมนุษย์ไง หลวงปู่ฝั้นพูดนะ ซึ่งมากเลย ศีล ๕ คือ ศรีษะ ๑ แขน ๒ ข้าง และขาอีก ๒ ข้าง นี่คือศีล ๕ คือศีล ๕ จำเป็นแก่มนุษย์ไง เพราะมนุษย์ต้องมีแขน ๒ ข้าง ขา ๒ ข้าง และศรีษะ ๑ นี่คือศีล ๕ ศีล ๕ ของหลวงปู่ฝั้น อืม สะใจมาก เพราะฉะนั้นข้อไหนสำคัญที่สุด ข้อไหน มันเป็นที่นิสสัย อย่างเช่นเราเป็นคนหัวราน้ำเมาหัวราน้ำ เราก็บอกว่าเหล้าสำคัญที่สุด อันนี้ขอศีลได้ทุกข้อ ยกเว้น ไขข้อหนึ่งข้อเมาสุรา ขอเมาเห็นไหม ถ้าใครไหนสำคัญที่สุด มันก็สงวนไว้ไง แต่ถ้าไม่สำคัญที่สุดมันก็ไม่รักษา ศีล ๕ ถึงสำคัญที่สุด เอาศีล ๕ เลย อืม

ถาม : จิตของครูบาอาจารย์ที่นิพพานไปแล้ว ยังสามารถติดต่อกับลูกศิษย์ได้ไหมค่ะ

ตอบ : ได้ ๆ ๆ ที่นี้ติดต่อกับลูกศิษย์ทางไหนละ ติดต่อกับเรา ติดต่อกับเราเป็นยังไง คุณ หลวงตาเล่าให้ฟัง บอกมีบุคคลอยู่คนหนึ่ง เขาโกรธ โกรธคนอื่นมาก เขาจะไปฆ่า ฆ่าคู่อาฆาตเขา เขาจะไปฆ่า วันนี้ไปคนนี่ต้องตายเด็ดขาด เพราะแค้นมากเลย เอาปืนไป ต้องยิง ไอ้คนนี่ต้องตายเด็ดขาด เดินไป ๆ หลวงปู่มันโผล่มาต่อหน้าเลย หลวงปู่มันโผล่มา เป็นรูปหลวงปู่มันเลย มึงจะไปตกรนรกขุมไหน ได้สติเลยนะ ก้มลงกราบ พอ ก้มลงกราบเหลียวหน้าขึ้นมา หลวงปู่มันหายไปแล้ว หลวงปู่มันไม่มี ปืนเนี่ยวางเลย กลับบ้านเลย

มึงจะไปตกรนรกขุมไหน ถ้ามึงยิงเขานะ อย่างน้อยก็ต้องหนีหัวปักหัวปำ แล้วลูกเมียมึงละ แล้วถ้ามึงติดคุกละ มึงจะตกรนรกขุมไหน พอเดือนนะวางปืนเลย เห็นไหม บอกว่าครูบาอาจารย์ที่นิพพานไปแล้วจะมาหาลูกศิษย์ได้ไหม อันนี้ อันนี้พูดถึง เรื่องนี้ชัดเจนมากนะ เรื่องนี้เป็นวิทยาศาสตร์เลย มีพยานบุคคลหมด แล้วเดี๋ยวนี้ อย่างหลวงปู่

มัน อย่างครูบาอาจารย์ของเรา เวลาจิตสงบเห็นไหม ที่พระพุทธเจ้ามาอนุโมทนาอะไร แล้วเขาพูดทางวิทยาศาสตร์ไง พระอรหันต์หมดแล้วมาได้ยังไงมันค่าในประวัติ หลวงปู่มัน ค่าเช็ดเลย ว่าหลวงปู่มันสอนให้คนโง่หรือคนฉลาด

หลวงตาท่านก็ตอบเสียน้ำมันกลับเลย ถ้าอย่างนั้นมันก็ต้องปฏิเสธพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ก่อน ถ้าอย่างนั้นต้องปฏิเสธพระรัตนตรัยไง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ก่อน ว่าไม่มี ถ้ามีขอรับว่ามีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ พระพุทธ พระพุทธเจ้าก็มี ธรรมะก็มี พระสงฆ์ก็มี พระอรหันต์ก็มี สิ่งที่มีอยู่มาได้ไหม นี่หลวงตาตอบอย่างนี้ แล้วว่ามาได้ไหมละ

โยม : เรื่องเล่าที่ท่านอาจารย์เล่ามาเกิดหลังจากหลวงปู่มันเสียชีวิตไปนานหรือยังครับ

หลวงพ่ : เรื่องเล่าหลวงปู่มันว่าไง

โยม : เหตุการณ์นี้ที่พระอาจารย์เล่าเนี่ย เกิดหลังจากหลวงปู่มันท่านเสียชีวิตไปแล้ว.....

หลวงพ่ : เสียไปแล้วหรือยังไม่รู้ ไซ้ น่าจะอย่างนั้น เราไม่รู้ อันนี้เพราะว่าเมื่อก่อน ก่อนที่เราปฏิบัติ ตรงนี้เราจะเชื่อกันระหว่าง พ.ศ. การเกิดและการตายจะมาเทียบกัน ต้องเอาวิทยาศาสตร์จับด้วย แต่อันนั้น คือว่าเราเชื่อด้วยหัวใจแล้ว เราเลยไม่มีอะไรค้านไง เรามีความเชื่อเข้าไปเต็มตัวแล้ว คือหลงไปแล้ว หลงเชื่อไปแล้ว ก็เลยไม่ค้าน ก็เลยไม่ได้หา อันนี้อันหนึ่ง ที่ว่าจิตของครูบาอาจารย์ที่นิพพานไปแล้วยังสามารถติดต่อกับลูกศิษย์ได้ไหม

เราพยายามใช้ธรรมะตรีก พยายามใช้เหตุใช้ผล เราถึงบอกว่าเรามั่นใจ มั่นใจแล้ว ออกช่องนี้ ออกช่องนี้ว่าอาหาร ๔ ใน ๖ วัฏฏะ กวฬิงการาหาร คำข้าวของมนุษย์ วิญญานาหาร อาหารของเทวดา ผัสสาหาร อาหารของพรหม มโนเจตนาหาร (มโนสัญญาเจตนาหาร) เป็นการสืบทอดระหว่างจิตที่นิพพานเข้ามาสู่จิตที่ต้องการศึกษา มโนมิงปี นิพพินทะติ มะโนวิญญาณปี นิพพินทะติ มะโนสัมผัสเสปี นิพพินทะติ มโนทำลายมโนแล้ว มโนเจตนาหาร มโนเจตนาหาร อาหารคือการหล่อเลี้ยง อาหารคือสิ่ง

ดำรงชีพในวัฏฏะ ในเมื่อพระอรหันต์ออกไปจากวัฏฏะแล้ว ไม่เกี่ยวกับวัฏฏะแล้ว
ฉะนั้นพระพุทธเจ้ามาช่องเนีย

ทีนี้จะมาช่องนี้ได้จิตของเราเนีย มึงไปนั่งมึงไม่เห็นหรอก เพราะอะไร เพราะ
ระดับของจิตเราไม่เท่ากัน มโน มโนคือสติจิต มโนคือจิตเดิมแท้ สิ่งที่มีอยู่เนียเป็น
สมมุติไฉน ทีนี้เรายังมีสมมุติอยู่สิ่งนี้ถึงมาได้ เรื่อยันยันได้เลย มาได้ ยังยืนยันว่ามาได้

ถาม : ถ้าต้องการไปสู่นิพพาน เราควรจะทำทางโลกแล้วออกบวชเลยดีไหม
ถ้าคำตอบคือใช่ แล้วหน้าที่ของลูกที่ต้องดูแลพ่อแม่ เราจะทำอย่างไร ส่วนเรื่องหน้าที่
การงานเราต้องทำเลี้ยงชีพเราจะทำอย่างไร

ตอบ : อันนี้เป็นเวรเป็นกรรมนะ พระพุทธเจ้าเวลาออกบวชนะ พระเจ้าสุทโธ
ทนะเจ็บช้ำน้ำใจมาก พระพุทธเจ้าบวชแล้วเป็นศาสดาแล้ว ไปเอาสามเณรมาหูลมบวช
พระเจ้าสุทโธทนะเข้าใจอีกสองเท่า ถ้าไม่มีความเข้าใจจากพระเจ้าสุทโธทนะ เราจะไม่มี
ศาสนานี้ขึ้นมาเลย ความเจ็บช้ำน้ำใจมันเรื่องของกิเลสทั้งหมด เราจะต่อสู้กับกิเลส เรา
ต้องผ่าน ผ่านออกไป มันต้องมีการลงทุน เวลาออกบวชแล้วมันหาได้น้อยมาก

นี่ไง เวลาครูบาอาจารย์ของเรา ครูบาอาจารย์ของเรา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครู
บาอาจารย์ของเรา เนีย สร้างบุญญานุการมามากหลาย เป็นคนที่มีบุญอำนาจวาสนา
มาก เวลาเกิดเนียไปเกิดเป็นลูกชานา เป็นลูกคนทุกข์คนยากคนจน คนทุกข์คนยากคน
จนเพราะอะไร เพราะพ่อแม่เขาปรารถนาให้บวช พอเกิดในประเทศอันสมควร เขาเกิด
เนียออกมา เขาเกิดแล้วเขาจะได้บวชแน่นอน เขาบวชของเขา โอ้เราก็บอกว่า โอ้ย ถ้ามี
อำนาจวาสนามันก็ต้องเกิดเป็นลูกเจ้าฟ้าเจ้าคุณ เจ้าฟ้าเจ้าคุณเขาก็เอาไข่มุกไขว่สองขาเลย
มึงจะต้องอยู่ปกครองประเทศโน้นนะ เนียเกิดในประเทศอันสมควรไง

ฉะนั้นไอ้สิ่งที่ว่าหน้าที่เลี้ยงดูพ่อแม่ก็ต้องเลี้ยงดูพ่อแม่ พ่อแม่เป็นพระอรหันต์
ของลูก ทีนี้เรามีลูกกี่คนละ อย่างเช่นเราพูดเมื่อกี้ อย่างเราเนีย พี่น้องเราก็มียู่ แต่พ่อ
แม่เราก็ไม่หวังพึ่งเขาสักคน ทำไมหวังพึ่งเราละ หวังพึ่งเราเพราะจิตใจเรามันมีหลักมี
ความมุ่งมั่นของมัน อยู่ที่ไหนมันก็เป็นคนดี คนดีไปตกที่ไหนมันก็ดี คนจริงคนจึงทำ
อันไหนมันก็ประสบความสำเร็จละ แต่ถ้าคนนะ คูสิ วัดเนีย พระที่เขาบูชามานะ พระ
ตะกั่ว พระหัก พระที่เขาไม่ใช้เนียเขามาถวายวัดทั้งนั้นนะ เขาไปบูชาพระทองคำนะ

เขาไม่กล้าไว้ไหนเขาอาภาวาวัดเหมือนกัน คนดีที่สุกก็มาบวชอยู่เป็นพระ คนชั่วที่สุกมันก็บวชอยู่ในพระ แล้วเราจะเลือกเอาใคร

แล้วทีนี้สำหรับเรา เราบอกว่าถ้าเราจะปรารถนาไปนิพพาน แล้วเอ็งไปได้ไหมล่ะ พอเอ็งบอกว่าเอ็งปรารถนาไปนิพพานนะ แล้วต้องทิ้งพ่อทิ้งแม่ไหม จะมาบวชได้ไหม พอมาบวชเสร็จแล้วนะ โอ๊ย พุทธโรที่ไรก็พ่อจะกินข้าวอะไร พุทธโรที่แม่จะกินข้าวอะไร มึงยังภาวนาได้นะ มึงยังทุกข์เข้าไปอีก มันต้องดูความเหมาะสม ดูกาลเวลา อย่างเช่น ถ้าเราอยากจะสู้นิพพานใช่ไหม พ่อแม่เราก็มีใช่ไหม เราก็หาเงินก้อนหนึ่งใช่ไหม เอ้า พ่อแม่อยู่ได้ไหม พ่อแม่เลี้ยงได้ไหม มีพระหลายองค์มาก ที่หาเงินให้พ่อแม่ไว้แล้วนะ แล้วมาบวชเนี่ย พอบวชตุ้มเข้ามา พ่อแม่มีตั้งคำใช่ไหม ไอ้พวกนั้นก็เข้ามาหลอกพ่อแม่ไปเล่นการพนันนะ เล่นการพนันเสร็จนะ แม่มีหนี้ท่วมหัว ลูกก็ออกไปทำเงิน ใช้นี้เยอะแยะเลย กองกรรมกองเวียน

ไม่ใช่ที่เราบวชแล้วเราจะไปสู้นิพพานเราจะไปได้ สู้นิพพานมันก็อีกเรื่องหนึ่ง เรื่องพ่อแม่เราก็อีกเรื่องหนึ่ง แล้วความสมดุลของเราความพอดีของมันอยู่ตรงไหน ถ้าความดีของมันนะ ในสมัยพุทธกาล เรื่องเยอะมาก พระรัฐบาลนะพ่อแม่เป็นเศรษฐีเห็นไหม มีลูกคนเดียว ไม่บวชอดข้าวตาย สุดท้ายพ่อแม่จำเป็นต้องให้บวช บวชเสร็จแล้วปฏิบัติจนเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา มาเยี่ยมบ้าน นิมนต์มาฉันที่บ้าน พ่อแม่ก็เอาเงินเอาทองมากองไว้เต็มบ้านเลย ก็อ้อ บอกถามลูกเลย บอกว่า เงินทองเนี่ยทำยังไง เงินทองเนี่ย เพราะพ่อแม่ก็แก่เฒ่าแล้ว พระรัฐบาลบอกว่าเงินทองเนี่ยนะ เอาธเงิน เงินไปลงแม่น้ำแล้วดื่มทิ้งไปเลย

นี่เรื่องจริงนะ เพราะพ่อแม่ก็ไฝถึงเงินทองใช่ไหม ไอ้ลูกเป็นพระอรหันต์นะ เงินทองมันแร่ธาตุ ชีวิตกูมันจะไปเกี่ยวอะไรกับเงินทอง เงินทองมันจะมาบงการชีวิตกูได้ยังไง ชีวิตกูคือชีวิตกู เงินทองก็คือเงินทอง แล้วเงินทองมาเกี่ยวอะไรกับชีวิตกูล่ะ ชีวิตกูไม่มีอะไรติดค้างในหัวใจแล้ว แต่ไอ้พ่อแม่เนี่ย หาบเหงื่อต่างน้ำมา หาเงินทองมาเกือบตาย หามาเสร็จแล้ว พ่อจะตายขึ้นมาก็ติดเงินทอง ถ้าตายตุ้มขึ้นมา ก็เป็นตุ้มแก่ไปนอนอยู่กองทองนั่นเลย เงินทองเนี่ยซื้อหามาเยอะแยะแทนที่จะเป็นประโยชน์นะ ไปติดพันมันนะ ตายตุ้มปั๊บ มันมีความสัมพันธ์มีผูกพันกับมันไง ก็ไปเกิดเป็นตุ้มแกนอนเฝ้าไฟ เป็นปุโปสมเฝ้าทรัพย์

เงินทองมันให้ผลถ้าเรามีปัญญา แล้วเราใช้มันเป็นประโยชน์ เงินทองจะให้โทษ
 มากเลย เศรษฐีเยอะเยอะไปเลยไม่กล้าใช้ ไม่กล้ากินนะ เศรษฐีนะ กินยิ่งกว่าคนทุกข์คน
 ยาก ไอ้คนทุกข์คนยากนะมันนะกินทุกวันนะ อะไรก็จะกิน ไอ้เศรษฐีไม่กล้ากินนะ มี
 เงินมีทองแท้ ๆ เนี่ยพ่อแม่คิดอย่างนั้นเห็นไหม พ่อแม่ก็คิดแต่เงินทองทั้งนั้นนะ ไอ้ลูก
 เป็นพระอรหันต์นะ เอาไปดัมทิ้งเลย พ่อแม่ช็อกเลย ให้ตอบ เราจะตอบ ถ้าเราตอบไป
 เนี่ย มันก็บอกว่าต้องเป็นอย่างนั้น ต้องเป็นอย่างนั้นใช่ไหม แต่เราต้องดูเหตุผลสิ จิตใจ
 เราเข้มแข็งมากน้อยแค่ไหน จิตใจเราเข้มแข็งมากน้อยแค่ไหน ในครอบครัวของเราเนี่ย
 เราจะทนแรงเสียดสีได้มากแค่ไหน

เราไม่อยากจะเล่านะ เล่าก็เหมือนกับเอาเรื่องกับว่าเอาตัวเองมาขายทุกที เรากว่า
 จะได้บวชเนี่ยเกือบเป็นเกือบตาย เพราะพ่อแม่ไม่อนุญาต บวชไม่ได้ กว่าจะได้บวชได้เนี่ย
 นะ โอ้โฮ วิกฤต ๆ กว่าพ่อแม่จะหลุดปากนะ มึงไปไหนก็ไปเถอะไป เรียบร้อย ๆ ไป
 ถึงอุปัชฌาย์อนุญาตแล้ว บวชที่ช็อกเลย ตอนนี้เสียไปแล้ว ท่านนอนแล้วไม่ตื่น ไม่มี
 ทุกข์ไม่มีโรคอะไร นอนหลับแล้วตายไปเลย อายุเจ็ดสิบกว่าปี ๔๐ พ่อเสียไปแล้วเหลือ
 แต่แม่ นี่สร้างบ้านพักเสร็จอยากจะเอาแม่มาไว้ที่นี่ ท่านจะยอมมาไม่มาไม่รู้ เพราะเป็น
 อัมพฤกษ์ข้างหนึ่ง เส้นเลือดในสมองแตก ถ้าเอามาไว้ที่นี่ได้จะเอามาไว้ที่นี่ เพราะเราก็คือ
 ว่าเราก็คำมาขนาดนี้แล้ว เอาแม่มาไว้คนหนึ่งเขาคงไม่ว่าหรอก เอาแม่มาไว้คนหนึ่งเขาคง
 ไม่ดิฉินนินทาหรอก

ถาม : ศาสนาอื่นเกิดได้อย่างไร จะให้ทราบได้อย่างไรว่าเราเดินมาถูกทางที่ถูก
 แล้ว แล้วเราจะอธิบายให้เขารู้ได้อย่างไรว่า ของเราดีของเราถูก

ตอบ : ศาสนาอื่นเกิดได้อย่างไร หลวงตาพูดประจำ ศาสนาอื่นเกิดโดยลัทธิ
 ลัทธิศาสนา ลัทธิไม่ใช่ตัวศาสนา ศาสนาเนี่ย หลวงตาท่านพูด ท่านไม่อยากจะพูด มัน
 เป็นการ เขาเรียกว่าเหยียบย่ำกันนะ ไม่ดี เราก็คิดเหมือนหลวงตานะ ศาสนาอื่นไม่มี มี
 ศาสนาเดียวในโลกนี้คือพระพุทธศาสนา พุทธศาสนาสอนถึงการเกิดและการตาย
 พระพุทธศาสนาสอนถึงเรื่องชีวิต เรื่องตั้งแต่ชีวิตมาจากไหน มาเป็นเราได้ยังไง แล้ว
 ชีวิตนี้สิ้นสุดขบวนการของการไม่เกิดได้ยังไง ชีวิตนี้ถ้าไม่สิ้นสุดของการเกิด ก็คือคนยัง
 มีกิเลสอยู่มันจะเกิดยังไง มันจะเป็นไปได้ยังไง

ศาสนาเนี่ยตอบสนองเรื่องของชีวิตได้ทุกแง่มุม นี่ถึงเป็นศาสนา ศาสนาอื่นไม่เคยตอบเรื่องอย่างนี้ได้ แล้วศาสนาอื่นไม่ใช่ศาสนา ศาสนาอื่นคือแก๊งสโตที่หาดังค์นะ ไม่ใช่ศาสนา เป็นแก๊งสโตที่หาดังค์หาอำนาจ แต่พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่ตอบสนองถึงชีวิต ตอบสนองถึงทุก ๆ ทาง เราจะรู้ได้อย่างไรว่าของเราถูก เนี่ย คำนี้เราเสียใจ เราจะรู้ได้อย่างไรว่าของเราถูก เอ็งยังไม่เชื่อพระพุทธศาสนาอีกหรือวะ เอ็งยังไม่เชื่อพุทธะอีกหรือ เอ็งไม่เชื่อความทุกข์ความสุขในหัวใจของเอ็งเลยหรือ

เนี่ยเราจะรู้ได้ยังไงว่าของเราถูก ถูกสิ เอ็งทุกข์ไหม เอ็งก็ทุกข์ พระพุทธเจ้าสอนนะ อริยสัจคือความจริง ทุกข์มันมีไหม ทุกข์มันก็มี ทุกข์เป็นความจริงอยู่แล้ว แล้วเอ็งไม่ทุกข์ เอ็งไม่รู้หรือ แล้วแก้ทุกข์ยังไง แล้วถูกไหมถูก ครูบาอาจารย์เราก็มียีนี่ย้อนกลับมาในวงศ์กรรมฐาน วงศ์พระของเรา ที่บอกว่าองค์ไหนก็ว่าแจ่ว ๆๆ นะ จิงว่าทั้งนั้นนะ ซื่อป้อ ธรรมะนะ หลวงปู่ฝั้น ครูบาอาจารย์ถ้าเป็นธรรมนะ พุคออกไปแล้วนะ ไม่มีจุดใดที่เป็นจุดที่ทำให้เราเคลือบแคลงได้ พระพุทธเจ้าบอกเลยธรรมะของเราแบบตลอด ไม่มีกำมือในเรา แบบแบบชัดเจนเลย เพียงแต่ดูลักษณะของเราเข้าไม่ถึงเท่านั้นเอง

ฉะนั้นคนที่เป็เนี่ย ฟังธรรมเนี่ย พระพุทธเจ้าบอกแบบอยู่ตลอดเวลาเลย เหมือนกำลังภายใน เห็นไหม เขาไม่มีวิชาเร้นลับ ไม่มีวิชาที่เขาจะเก็บไว้เพื่อจะหักหาญกัน เพราะวิชาอย่างนั้นมันวิชาสิ้นกิเลส มันต้องจบสิ้นกระบวนการ แบบหมดเลย ถ้าใครถึงสิ้นนิพพานนะเหมือนกันหมดเลย แล้วครูบาอาจารย์ของเราพูดมานะ คนเป็นนะฟังนะแบบหมดเลย แต่ไ้เวลาพูดมา ถ้าแบบไปแล้ว มัน จะไม่ดังใจ จะต้องมึเคล็ดลับ กูจะต้องมีเทคนิค กูจะมีความรู้พิเศษ มาหากูจะได้เป็นยอดคน สันตินะ นี่ไง ว่าถูกไม่ถูกนี้ไง

หลวงปู่มั่นพยายามจะปลุกเร้าให้ทำได้ ทำให้ได้มา ทำไม่ได้มาผู้เฒ่าจะแกล้วผู้เฒ่าจะแกล้ว ไม่มีใครมีเคล็ดลับ ไม่มีใครจะปิดกั้นมึงเลย ขอให้พวกมึงทำให้ได้ขึ้นมา มีแต่พวกเรานะไม่มีวุฒิไม่มีความสามารถ พวกเราก้าวเดินขึ้นมาไม่ถึง ไม่มีโอกาสทำนั่นเอง มึงมีโอกาสมึงทำมาสิ นักกีฬาเนี่ย โค้ชนะ เขาจะโค้ชให้มึงถึงเหรียญทองเลย แล้งมึงไปไหนมา โค้ชพยายามโค้ชมึงอยู่ มึงไม่เอาเองไง แล้วก็บอก ไม่เอาเองแล้วเหรียญทองอยู่ไหน เหรียญทองก็ มึงเอาตะกั่วไป มึงกลับไปเอาตะกั่ว ก็มึงไม่เอา มึงไม่ทำ แล้วทีนี้รู้ว่าถูกได้ยังไง

ลองทำสิ เอ้า นั่งสมาธิมา เอาเลย เดี่ยวกูสอนเอง ถ้ากูสอนไม่ได้จับกูยิงเป้า มึงก็ทำไม่ได้อีกละ แล้วถามว่าลูกไหม ปังจัดตั้งรู้จำเพาะตน ถ้ามึงไม่ฝึก มึงไม่ทำ มึงจะรู้ได้ยังไง แล้วเวลาไอ้พวกซื้อบ๊องสอนชอบด้วยนะ ไอ้ชอบทำซื้อบ๊อง ๆ เนี่ย เอาทำนั่งจ้อง ๆ โห ทำสงบเสงี่ยม นิพพานนะชอบ ง่ายดีนะ เวลาบอกให้ตั้งสติให้พุทโธแม่งไม่เอา เวลาไปซื้อบ๊องนะ ไปเอาหัวชนข้างฝาละชอบ สบาย สบาย ก็คนมันเยอะเหมือนกันหมดเลย โน้นก็อรหันต์ นี่ก็หั่น หั่นลงนรกไป เพราะอะไร เพราะบอกว่าแล้วจะรู้ได้ อย่างไรก็ตามของเราถูก มึงจะรู้ได้ยังไงว่าของถูก เอ้ามึงก็พุทโธสิ เดี่ยวจะรู้ไม่รู้ละ

โธ่ หลวงปู่มันนะนะ ท่านบอกเลยท่านทำประจำ หลวงตา เวลาท่านพูดนะ ทำมาสิวะ ถ้ามันผิดเดี๋ยวจะไปฟ้องพระพุทธเจ้า เราจะพาไปอุทธรณ์เอง คำพูดนะ มันเด็ดขาดนะ คือว่า ภาษาว่าจะพาไปอุทธรณ์พระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าสอนผิดตรงไหน เดี่ยวท่านจะแก้ให้ ไอ้เรามันไม่ถึงกันเอง เหมือนกับเราไม่เป็นโรคเป็นภัยนะ ไอ้ห้าหม่อหม่อเนี่ยถูยาครบเลย เอดส์มันก็แก้ได้ ทุกอย่างแก้ได้หมดเลย แต่เราไม่เป็นโรค เราไม่รู้เรื่องนะ มันไม่เป็นประโยชน์ ธรรมะพระพุทธเจ้าเลยไม่เป็นประโยชน์กับเราไง แต่เราหาเหตุหาผลมาสิ เอ้า ถ้าเราเป็นโรคไข้ไหม แล้วยารักษาไม่หายจะได้รู้ว่า เออ ยานี้มันไม่ดีไข้ไหม ไอ้เนี่ยเราหาของเราไม่เจอไง เราหากิเลสเราไม่เจอ เราหาความที่เราจะแก้ไขไม่เจอ เราก็เลยทำอะไรไม่ได้

ถาม : กราบเรียนหลวงพ่ोज้าค่ะ ถ้าเป็นโศดาบันแล้วตายไปเกิดในช่วงที่ไม่พบพระพุทธศาสนา สามารถจะบรรลุมรรคได้ไหมคะ

ตอบ : ถ้าเป็นโศดาบันแล้วตายไป เกิดในช่วงที่ไม่พบพระพุทธศาสนา เพราะถ้าเข้าโศดาบันแล้ว มันเข้ากระแส พอเข้ากระแสไปแล้ว มันเป็นไป มันเป็นไปตามธรรมชาติ เราจะบอก คนบุญนะ มันจะไม่เกิดมาไม่พบพระพุทธศาสนาหรอก ไม่เกิดมาไม่พบพุทธศาสนาเพราะอะไร เพราะบุญมันจัด เขาเรียกอะไรนะ ธรรมะจัดสรร ธรรมะมันจะจัดสรรให้เอง

เห็นไหมเวลาเราเกิดมา เราพูดบ๊องนะ เวลาเกิดสหชาติเกิดพร้อมพระพุทธเจ้า ทุกคนอยากเกิดพร้อมพระพุทธเจ้า เนี่ยสหชาตินะ ต้องสร้าง สหชาติเนี่ยสร้างนะ อย่างพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะปรารธนาเป็นอัครสาวกเขาสร้างทั้งนั้น เนี่ยพระพุทธเจ้านะปรารธนาเป็นพระโพธิสัตว์ ปรารธนาเนี่ยอธิษฐานกลางศาลา นาง

พิมพ์ไม่รู้จักกันมาก่อนเลย เห็นพระพุทธเจ้าอธิษฐาน อธิษฐานคู่เลย ตั้งแต่นั้นเกิดมาด้วยกันมาตลอดเลย เนี่ย ธรรมะมันจัดสรรมาเลย

นี่ก็เหมือนกัน ไม่ต้องไปห่วงหรอก ว่าเกิดเป็นโสดาบันแล้วจะเกิดมาไม่พบพระพุทธศาสนาเนี่ย นี่เราไปห่วง ไปห่วงตั้งแต่ยังไม่เป็นโสดาบันไง แล้วคิดว่ากลัวเป็นโสดาบันแล้วจะเกิดมาไม่พบพระพุทธศาสนา แล้วจะทำไงต่อ มึงเป็นมาเถอะนะ เดี่ยว เดี่ยว ธรรมะมันจัดให้เสร็จเลย ถ้าเป็นโสดาบันแล้วนะ พอเป็นโสดาบันปั๊บ คุณดูอย่างพระโพธิสัตว์ อย่างเช่นสมณโคตมเห็นไหม มาจุดอยู่ที่อะไรนะ ชั้นดุสิตไง รอมมา ตอนนี้พระศรีอริยเมตไตรยก็มารออยู่แล้ว ทีนี้ใครก็บอกว่า องค์กรนี้เป็นศรีเมตไตรย ศรีเมตไตรย มึงพูดไปเถอะ อีก ๕ ชาติ ภูก็ไม่ใช่ มึง ฉะนั้นถึงเวลามันเป็นไป มันเป็นไปได้

ถาม : บางครั้งนั่งสมาธิ ถ้าจิตสงบดีจะมีอาการวูบวาบเล็กน้อย แล้วจะมีอาการเหมือนถูกใครกดหัวให้กะมา กะมาหน้ากะมาหลังดีลังกาก็ยังเคย ครูบาอาจารย์แนะนำให้ลองฝืนกายดู ลองดูแล้วไม่ได้ผล รู้กำลังไม่ได้ ซึ่งลองเปลี่ยนอิริยาบถเลย โดยทิ้งสมาธิแล้วมาลุกเดินจงกรมแทน อย่างนี้จะถูกไหมคะ

ตอบ : ถูกนะ ใจเวลาจะมาน้ำกะมาหลัง ตั้งสติให้ดีไม่กะมา ตั้งสติให้ดี “ไม่มีใครจะทำร้ายเราได้ ถ้าจิตเราไม่ทำร้ายตัวเอง ไม่มีใครจะทำร้ายเราได้ ถ้าจิตไม่ทำร้ายตัวเอง”

ฟังคำนี้ให้คึ้นะ ฉะนั้นเวลานั่งไปแล้วกะมาหน้ากะมาหลัง สิ่งต่าง ๆ เพราะสติเราขาด สติเราไม่สมบูรณ์ สติเราไม่สมบูรณ์ แล้วเวลา เขาเรียก ถีนมิทธะ เวลานั่งไปแล้วเนี่ยมันเกิดความง่วง ความง่วง ความหน่วง ความหนักเนี่ย แล้วพอมันกะมานะจิตเรามันไม่ทัน พอจิตเรา เราก็บวกกับง่วง ความหน่วง ความอะไรไป มันก็เหมือนกะมาหน้ากะมาหลัง ใจถีนมิทธะ ใจความง่วงหงาวหาวนอนเนี่ยมันมีอยู่โดยของมัน ถ้าตั้งสติสู้กับมัน ถ้าเป็นอย่างนี้ปั๊บ เนี่ยจะแค้นะ ถ้าจะแค้นะ เริ่มผ่อนอาหาร เริ่มผ่อนอาหาร การกินอย่างกินให้มาก การกิน กินแค่สลัด กินแค่ดำรงชีวิต

พอกินแค่ดำรงชีวิตปั๊บ มันไม่มีพลังงานในร่างกายมาก เวลามันจะเกิดสิ่งใดเนี่ย ร่างกายมันจะโปร่งมันจะเบา พอมันจะโปร่งมันจะเบา พอมันจะมีสิ่งใดจะเกิดขึ้นมาเนี่ย จิตใจเรามันไม่หนักหน่วงจนเกินไป แล้วตั้งพุทโธดี ๆ ตั้งสติดี ๆ สิ่งนี้หายหมด ใจกะมาหน้ากะมาหลังเนี่ยหายหมด ใจเดินจงกรมส่วนเดินจงกรม แต่สิ่งที่มันกะมา

เราเคยเป็นนะ เวลานั้นสมาธิบางทีเียงอย่างนี้ เฮ้ย จะลึ้ม ๆ ๆ เอ้า ก็ตั้งมาก็หาย แล้วมันจะลึ้ม ๆ มันคิดเราเคยเป็น

แล้วเราไปนะ พวกลูกศิษย์นะ เวลาจิตมันจะลงสมาธิ หลวงพ่อช่วยออกทีสิ มันออกไม่ได้ ออกไม่ได้ ก็มึงออกมามันก็จบ ไอ้จะมาน้ำจะมาแล้วก็เหมือนกัน ไอ้อย่างนี้มันเป็นผู้ปฏิบัติใหม่ พอปฏิบัติใหม่นะ อาการที่เกิดขึ้นมาเราไม่ทันมัน กิเลสมันหยาบ พอกิเลสมันหยาบ ธรรมชาติเราพึ่งเตอะเตอะ ๆ เราพึ่งเริ่มทำ พอเริ่มทำขึ้นมามันก็มีอาการอย่างนั้น แล้วเราเข้าใจว่า เข้าใจว่าคนมากดหน้าเราลง คนมากดเรา ไม่ได้กด กิเลสมันกด กิเลสในใจเรามันกด แล้วกิเลสในใจมันกดเพราะอะไร กิเลสในใจเพราะกินอึมันนอนอุ่น พลังงานมันเหลือใช้

การกินการอยู่ เนี่ยสะสมมัน สะสมมัน ถ้าจะแก้ไขผ่อนมัน ผ่อนมัน มีคนเยอะมากมาภาวนา มาหาเราเนี่ย หลวงพ่อทำไมภาวนาไม่ได้เลย ไม่ใช่ว่าใจมันเลย มึงจะเอาแต่ผลนะ มึงไม่คิดไปหาเหตุเลย มึงกินข้าววันกี่มื้อ เอ้ามึงก็ต้องผ่อนสิ ตอนเย็นศีล ๘ เขาไม่กินข้าวเย็นเห็นไหม กินข้าวเย็นเสร็จแล้วนะ ไอ้กระเพาะมันก็ไม่มันนะ ไอ้เราก็พุทโธ ๆ นะ เพราะอาหารในกระเพาะมัน ๖ ชั่วโมง กว่ามันจะโม้หมด แล้วมึงกินข้าวเย็นกี่โมง มึงก็เว้นข้าวเย็นสิ เขาไปทำกัณฑ์นะ กลับมาเออหลวงพ่อดีขึ้น เอ่อ ดีขึ้น

พวกเราไม่เห็นค่าของศีลกันไง ศีล สมาธิ ปัญญา หลายคนกลับมาบอกว่า เออ ดีขึ้น ๆ ไอ้กินเยอะ ๆ นั้นนะ กิเลสมันกิน คุณสิ หลวงตาพูดเห็นใหม่ พระจะออกบิณฑบาตเห็นใหม่ คิดเลยพຽ່ງนี้เข้าบิณฑบาต เขาจะให้อะไรวะ ไม่ไป เพราะอะไร เพราะกิเลสมันกินก่อน เราจะบิณฑบาตให้ใหม่ กิเลสมันบอกว่าจะได้หมุย่าง จะได้ไก่ทอด มันกินก่อนทั้ง ๆ ที่หมุย่างยังไม่มีเลย แล้วกิเลสมันกินไปแล้ว นี่ก็เหมือนกัน เรากินข้าววันละ กิเลสมันกินด้วยนะ เข้าขึ้นมาก็ ๒ มื้อ ๓ มื้อ ๔ มื้อนะ กิเลสมันกินก่อนแล้วเย็นนี้ก็จะกินไอนั้น พຽ່ງนี้ก็จะกินไอนี้ เห็นไหม กิเลสมันกินก่อน ยังไม่ได้ไปเลย กิเลสมันกินไปแล้ว ๒ มื้อ ไอ้เราพึ่งจะใส่ปาก มื้อที่ ๓

นี่ไง เห็นไหม ถ้าเราผ่อนมันเพราะเราอยากดี เราอยากดี เราอยากเนี่ย ถ้าอย่างนี้ปั๊บนะ จิตใจมันปลอดโปร่ง เขาเรียกว่า หลวงตาใช้คำว่าธาตุขันธ์ทับจิต ร่างกายเราเนี่ยมีอาหารมาก ธาตุ ธาตุขันธ์พลังงานมันเยอะ ความคิด ขันธ์ ๕ คิดมั่ว คิดสะสม คิดกดดัน คิด ๆ สิ่งทีฟຽ່ງชาน ธาตุคือร่างกาย ขันธ์คือความคิด กดจิต แล้วเราจะภาวนาเรา

ไม่ช่วยมันเลยอะ แล้วมันจะมา ค่ะมาอยู่อย่างนั้น โคนเขาคดหัวอยู่อย่างนั้นโดยไม่ช่วยมันหรือ ก็ช่วยมันสิ ช่วยมัน กินน้อย ๆ หน่อย กินน้อย ๆ ลง ตั้งสติให้ดี เดี่ยว ๆ จะดีขึ้น

ทีนี้ถ้าเราไปบอกว่า โห โคนนั้นกตนี้ เราคิด เรายังคิดตามไปมันยิ่งแรงนะ เราต้องสู้มัน เราต้องสู้กับเราเอง ปังจัดตั้ง หัวใจของเรา หลวงตาพูดบ่อยนะ หัวใจของเราเรียกร้องความช่วยเหลือ แล้วเราไม่ช่วยเหลือนั้นอะ หัวใจของเราเรียกร้องความช่วยเหลือกันอยู่ การช่วยเหลือมัน ประคองความช่วยเหลือ เห็นไหม กินอึมนอนอุ่น น้อยลง ๆ รูดวงควัตรีไว้ทำประโยชน์อะไร รูดวงควัตรีไว้ทำไม ขัดเกลางิเลส ขัดเกลากิเลส ไม่ให้มันคดหัวใจ ไม่ให้มันพะวงหน้าพะวงหลังใจ กินแต่น้อย อันนี้เป็นประโยชน์มากนะ

ถาม : กราบเรียนหลวงพ่อกะ การบริกรรมพุทโธ ๆ จนพุทโธหายแล้ว สามารถพิจารณากายหรือจิตได้เลยไหมเจ้าคะ ขอความเมตตา

ตอบ : ได้ ได้เลย พุทโธ ๆ ๆ ถ้าพุทโธหายเนี่ย มันมีอยู่ ๒ ประเด็น ถ้าพูดอย่างนี้ พูดถึงภาษาเรานะ ถ้าพูดอย่างเงี้ยเราไม่ค่อยเชื่อ ถ้าพุทโธ ๆ พุทโธหาย ๆ เนี่ย คือมันตกหาย มันไม่ได้หายจริง พุทโธ ๆ แล้วมันตกหายไปนะ พุทโธ ๆ ๆ ๆ พุทโธกลับไปเลย พุทโธ ๆ แล้วไม่ได้พุทโธต่อ ถ้าพุทโธมันหายจริง ๆ นะ พุทโธ ๆ ๆ ๆ ตะโกนพุทโธเลย แต่พุทโธไม่ได้มันหายไปเอง หลวงตาบอกเลย พยายามพุทโธจนพุทโธไม่ได้เลย

คำว่าพุทโธไม่ได้คือสติปัญญามันชัดเจนนะ สติ จิตเรามันชัดเจนนะ พุทโธ ๆ ๆ ๆ จนพุทโธไม่ได้เลย แต่พุทโธหายคือมันกลับไปแล้วไง นึกพุทโธก็ได้แต่มันกลับไปแล้ว มันเลยนึกพุทโธไม่ได้ไง พุทโธเลยหายไป มันมีอยู่ ๒ ประเด็น คำว่าพุทโธหายเนี่ยต้องเชื่อนิดหนึ่ง คือเราเชื่อกตัวเองนะ พุทโธชัด ๆ มีพระมาหานั้น เขาบอกว่าลมหายใจต้องหาย พุทโธต้องหาย เราบอกว่าเป็นไปไม่ได้ เป็นไปไม่ได้ เพราะเราได้แย่งไว้ เพราะเรากลัวเขาหลงใจ พวกเราพุทโธหาย ๆ พวกเราจะทำให้มันหายไปเอง คือพวกเราจะปฏิเสธมัน พวกเราจะไม่รู้มัน แล้วมันไม่ใช่สมาธิ มันหลงวิ้งค์ มันไม่มีกำลัง พุทโธไป

ทีนี้ย้อนกลับมา นี่เราพูดถึงพุทโธประเด็นเดียวนะ แต่ประเด็นเราพิจารณาได้ไหมคะ ได้ หลวงตาบอกเลยปัญญาต้องฝึก เราออกมาพิจารณาได้เลย พุทโธ ๆ แล้วจิต

มันสงบแล้ว ออกใช้ปัญญา ออกใช้ปัญญาในธรรมะ ออกใช้ปัญญา ตรึกในชีวิตเรา ตามตัวเอง เกิดมาทำไม ทุกข์ไหม แล้วชีวิตนี้จะไปไหน ตายแล้วไปไหน ตามอย่างนี้ เนี่ย ใช้ปัญญา ตามตัวเอง ตามเรานี้แหละ เกิดมาทำไม ตาม ตามมัน ๆ เกิดมาทำไม ๆ ตามมัน แล้วมันจะวนหาคำตอบ นี่ปัญญาจะเกิด เพราะเราหลงผิดกันเอง แล้วถ้าปัญญามัน หมุนกลับมามันจะเป็นประโยชน์กับเราละ ฉะนั้นให้ตามตัวเองนะ

ถาม : เป็นพระอรหันต์กระตุกจะกลายเป็นพระธาตุ ถ้าพระอรหันต์นั้น อธิษฐานจิตไม่ให้กระตุกเป็นพระธาตุจะได้หรือไม่คะ ไม่ได้ ไม่ได้ เราได้ยินหลวงตามุขอยู่ หลวงตามุขว่าเว้นไว้แต่เขาอธิษฐานไม่ให้เป็น จะไม่เป็น แต่ส่วนใหญ่แล้ว ไม่มีใครอธิษฐานไม่ให้เป็น อธิษฐานเพราะเหตุใด ฉะนั้น ส่วนใหญ่แล้ว พระอรหันต์กระตุกต้องเป็นพระธาตุ ถ้าไม่เป็นพระธาตุ ที่นี้กระตุกเป็นพระธาตุเนี่ย มันเป็นอย่างนี้ กระตุกเป็นพระธาตุอย่างเช่น หลวงปู่มั่นเนี่ย หลวงปู่มั่นเป็นอาจารย์ เป็นผู้นำนะ กว่าหลวงปู่มั่นจะเป็นพระธาตุเนี่ยก็ปี

เราอยู่กับหลวงปู่จวนนะ หลวงปู่จวนเผาไม่ถึง ๗ วัน เป็นหมดเลย ทั้ง ๆ ที่เราก็คือเป็นพระนะ เราก็คือเป็นพระ เอ... เราก็คิดว่ามันจะจริงหรือ ทั้ง ๆ ที่เราเป็นลูกศิษย์นะ เราก็อึดมั่น เราเชื่อมั่นหลวงปู่จวนมากกว่าต้องเป็นพระอรหันต์แน่นอน ต้องเป็นพระธาตุแน่นอน แต่มันเร็วมาก มันเร็วมากนะ พอมันเร็วมากเนี่ย เอ... เพราะเวลาเป็นพระธาตุเนี่ย พระเขาคูยกัน แล้ว.....เนี่ย เขาตั้งบนโต๊ะไว้ที่ชั้น ๕ เนี่ย แล้วเขาก็เอาพระธาตุของอาจารย์จวนเนี่ยใส่ตลับไว้เต็มเลย แล้วก็มีไอ้นั่นนะ อะไรรนะ ไอ้ที่ส่อนะ แวนนะ

เราขึ้นเลย เพราะเพื่อนกัน กรุณาพวนนะก็เป็นอุปัชฌาย์หลวงปู่ อาจารย์จวน เขาถือกุญแจอยู่ไง พวน เอากุญแจมาเปิด จะดูหน่อย พอเปิดขึ้นมาเนี่ยนะ ไอ้โฮ เป็นแก้วหมดเลย ๗ วัน นะ ๗ วัน เผา ๗ วันเป็น หลวงปู่แหวนนะ ขณะเผาลอย ที่นี้เนี่ย ส่วนใหญ่แล้วเนี่ย ที่เราบอกว่าอธิษฐานเราไม่เชื่อเนี่ย เพราะอะไรรู้ไหม เพราะตอนนี้เนี่ย ไอ้พวกจิ้งจก ตุกแกเนี่ย มันอ้างตรงนี้ อ้างว่าอุอริษฐานไม่ให้เป็นพระธาตุ ไอ้พวกจิ้งจก ตุกแก มันบอกว่า มันอธิษฐานไว้ไม่ให้เป็นพระธาตุ มันบอกมันเป็นพระอรหันต์ มีคนอ้างเยอะ ฉะนั้น หลวงตามุขท่านพูดอยู่ว่าเป็นอย่างนั้นมีอยู่ แต่เราไม่เชื่อ ทำไมต้องตั้งอธิษฐาน อธิษฐานทำไม ไอ้พวกจิ้งจก ตุกแกเนี่ย มันอ้างตรงนี้ ว่าอธิษฐานไม่ให้เป็นพระธาตุ ฉะนั้นเราถึงไม่เข้าทางมัน

โยม : มีคนที่เขาบอกว่าถ้าปฏิบัติธรรมดี ๆ แล้วนะค่ะ ก็สามารถอธิษฐานจิตให้
กระดุกเป็นพระธาตุได้เช่นกันหรือเปล่าคะ

หลวงพ่ : ไม่ได้ เห็นไหม อันนี้อันเดียวกันเลย อธิษฐานให้ไม่เป็น อันนี้อธิษฐาน
ให้เป็น อ้อ ถ้าอธิษฐานให้เป็นนะ โทษนะ ถ้าอธิษฐานให้กระดุกเป็นพระธาตุได้นะ กู
จะอธิษฐานให้เป็นพระอรหันต์เลย กูเนี่ยจะอธิษฐานให้เป็นพระอรหันต์เลย ทุกคน
อธิษฐานเลยพระอรหันต์ เพราะอะไร เพราะกระดุกเป็นพระธาตุคือพระอรหันต์ใช่ไหม
ถ้าอธิษฐานให้กระดุกเป็นพระธาตุก็คือพระอรหันต์ไง อย่างนั้นพวกเราถืออธิษฐานเป็น
พระอรหันต์เลย ทุกคนอธิษฐานเป็นพระอรหันต์เลย อธิษฐานเลย

นี่เราไม่ได้โต้แย้งอะไรกันนะ เราพูดด้วยเหตุผลนะ ไข่ มันคือคำเดียวกันไข่ไหม
อธิษฐานให้กระดุกเป็นพระธาตุก็คือพระอรหันต์ ถ้าอย่างนั้นเราก็อธิษฐานให้เป็นพระ
อรหันต์ซะมันก็จบ แต่มันเป็นไปไม่ได้ เนี่ย เนี่ยเวลาเขาพูดอย่างนั้นปั๊บ เนี่ย เราเอา
คำพูดอย่างนี้ไปโต้แย้งเห็นไหม คำพูดเขาจะไม่มีคำเลย แต่พอพวกเราฟังเนี่ยนะ เขา
บอกว่าเราอธิษฐานกระดุกเป็นพระธาตุได้นะ เอ้อ จริงหรอวะ เออ มันน่าเชื่อนะ ก็เชื่อ
ไปเลยใจ ไม่เคยคิด ไม่เคยคิดถามใจ ไม่เคยคิดโต้แย้งเหมือนเด็กตะวันตกใจ เด็ก
ตะวันตกไม่เชื่อนะ พอพูดอะไรมาต้องถาม ถามว่านี่คืออะไร คิดหาเหตุผลใจ

นี่ก็บอกว่า พอบอกว่าอธิษฐานเป็นพระธาตุได้ก็เชื่อเลย ถ้าอย่างนั้นกูก็อธิษฐาน
เป็นพระอรหันต์เลย มันก็ไปขัดกับไอ้เนี่ย ขัดกับไอ้เนี่ย ขอเอาไม่ได้ อ้อนวอนขอเอา
ไม่ได้ใจ ไม่ได้ ถ้าได้พระพุทธเจ้าขนไปหมดแล้ว เห็นไหม ถ้าอาจารย์พูดอย่างนั้นนะ
อาจารย์โกหก โกหก เดี่ยวเขาไม่คบนะเนี่ย

โยม : เมื่อวานค่ะ พอไม่ได้นั่งสมาธิมานานมาก จนกระทั่งได้มีโอกาสได้นั่ง
ที่ทำนอาจารย์ก่อนหลวงตาจะเทศน์ เสร็จแล้วพอลับไป มีน้องคนหนึ่งเขาก็ถามว่า
หลวงพ่อนี้เทศน์เรื่องอะไรพอจับประเด็นได้ไหม ที่นี้หนูก็ตอบไปด้วยความที่หนูมี
ความรู้สึกอย่างนั้น คือว่า คือหนูไม่รู้แต่รู้ว่าได้ยินเสียงหลวงพ่เทศน์ แต่ว่าไม่รู้ว่าจะ
อะไร แต่หนูก็ตอบเขาไป คือไม่ใช่เป็นการกวนโมโหเขา เพราะหนูคิดว่าหนูจับ
ประเด็นไม่ได้ อารมณ์นี้หมายถึงว่าหนูมีสมาธิอยู่ หนูไม่ได้จิตส่งออก เพราะหนูก็
ไม่ได้มีอาการที่เหมือนกับว่าจะหลับอะไรอย่างนี้ค่ะ

หลวงพ่ : พวกนี้มันตอบได้ ๒ ประเด็น เวลาตอบนี่จะตอบเป็น ๒ ประเด็น แต่ถ้าความจริงมันเป็นอย่างนั้นถูก เพราะหลวงตาพูดไว้ เวลาหลวงปู่มันเทศน์นี่เห็นไหม เวลาหลวงปู่มันเทศน์นะ พระจะดีใจมากจะได้ฟังเทศน์ ฉะนั้นพอถ้าจิตมันลงเห็นไหม ท่านบอกจิตท่านลงนะ เสียงแว่ว ๆ ๆ อยู่ข้างบนนะ ทีนี้คำว่าเสียงแว่ว ๆ เนี่ย คำว่าตอบ ๒ ประเด็นอยู่ตรงนี้ ตรงที่ว่าเสียงแว่ว ๆ อยู่ข้างบนนะเพราะจิตมันสงบ เพราะหลวงตาตอนอยู่กับหลวงปู่มันนะ จิตท่านพัฒนามาก เพราะท่านภาวนาขึ้นไปเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป

แต่ของเราเนี่ย ถ้ามันจิตมันแว่ว ๆ เนี่ย ถ้ามันลงจริงนะ มันก็ใช้ได้ พอมันลงเพราะการฟังเทศน์เนี่ย ก็เราบอกใจเมื่อคืนพูดเห็นไหม บอกฟังเทศน์นะให้ตั้งสติไว้ เนี่ย สิ่งทีกระเทือนหัวใจเรานะเอาตรงนั้น ไม่ต้องอัดเทปหรือ อัดเทปเดี่ยวอัดแจกมึงเอง โห เขาร้องกันใหญ่ เพราะเราวิตกกังวลเพราะเราจะไม่รู้เราจะฟังอะไรเข้าใจใช่ไหม เราก็เปิดเทปเลยนะ กูจะจำแม่งทุกคำเลย พอเราจะจำให้ทุกคำ จิตใจเรานะมันไม่เปิดกว้างละ เพราะมันทำงาน แต่ถ้าเรากำหนดตั้งสติไว้เลย ๆ ใจไหม สิ่งใดเข้ามาจะเหมือนกับเราเปิดกว้าง อะไรเข้ามาเนี่ย ถ้ามันสะเทือนหัวใจเรา สะเทือนหัวใจเรา

มีลูกศิษย์เราพูดมากเลย เอาเทศน์หลวงพ่ไปฟังนี่นะ อู้หู วันนี้ฟังนี่ถูกใจมากเลย แล้วฟังซำนะ เอ๊ ทำไมตรงนี้เราไม่ได้ยินนะ เพราะอะไรไม่รู้ไหม เพราะไอ้ว่าถูกใจมากครั้งแรก จิตมันลงตรงนี้ พอฟังครั้งที่ ๒ เนี่ย ไอ้ตรงนี้นมันจิตแล้วใช่ไหม มันไปได้ยินคำใหม่ไ้ พอได้ยินคำใหม่อันนี้มันก็สะเทือนใจอีก จิตมันก็ดูดีมีอีก เขาถึงบอกว่าเวลาฟังเทศน์ครูบาอาจารย์ ไอ้เทปที่เอาไปเนี่ย ฟังซ้ำฟังซำ ๆ นี่ มันได้ข้อมูลใหม่ ๆ ตลอด มันได้ข้อมูล นี่เขาได้ของเขาใจไหม

แต่ของเราเนี่ยที่เราฟังเทศน์กันอยู่เนี่ย เราไม่ได้ฟังเพื่อจะต้องให้ เราไม่ได้ทำงานวิจัยกันนี้หว่า แหม ฟังเทศน์แล้วต้อง โห อาจารย์นี่พูดถูกหรือพูดผิดวะ จะวิจัยซะเลย ไม่ใช่ เราฟังเพื่อให้จิตเราสงบไป เราฟังเพื่อให้จิตเราดี ถ้าฟังให้จิตเราดีมันลงอย่างนั้นก็ถูกต้องแล้ว พอถูกต้องแล้วเนี่ย ไอ้ที่ไม่ได้ยิน พอไม่ได้ยิน เอาฟังเทศน์ยังไ้ไม่ได้ยิน ก็ฟังเทศน์เอาจิตสงบไว้ ฟังเทศน์เอาจิตสงบนะ เนี่ยครูบาอาจารย์ท่านพูดประจำ ธรรมเนียมภาคปฏิบัติเนี่ย เวลาเทศน์เนี่ย เนี่ย ๆ ๆ หัวใจเลย

เพราะการเทศน์เนีย เราพุทโธ ๆ ๆ เกือบตายนะไม่ลง เวลาฟังเทศน์นะมันกล่อมหัวใจ ให้อะเวลาฟังเทศน์เนีย เพราะฟังเทศน์เนีย เพราะเทศน์มันแทนพุทโธใจ ตั้งสติไว้เฉย ๆ ตั้งความรู้สึกไว้ สติคือความรู้สึก ตั้งความรู้สึกไว้เฉย ๆ เนีย เสียงมันมาเอง แล้วเสียงมาเองเนีย แล้วเสียงอันไหนมันทิ่มหัวใจนะ อืมหืม ๆ นะ ยิ่งดี ๆ เนียคือการฟังเทศน์ กว่าเราจะปิ้งกว่าเราจะคิดอะไรให้มันสะท้อนใจนะ คุณ เวลาที่นั่งขึ้นมา กว่าจิตมันจะลงนะเกือบตาย พอไอนี้มันมาปั๊บ มันจะช่วยได้ดีมากเลย

จะนั่นสิ่งนั้นถูก เพียงแต่ว่าไ้อั่ว ๆ ๆ ๆ อยู่ข้างบนเนีย บางทีนะ ถ้าจิตเราไม่สงบจริงเห็นไหม บางทีเนียมันลงกว้างก็ได้ แล้งลงกว้างก็ได้เห็นไหม อย่างเช่นเห็นไหม เราพูดถึงสมาธิเนีย เนียถ้าขณิกสมาธิเนียมันยังได้ยินได้ อุปจารสมาธิก็ยังได้ยินได้ ได้ยินได้เห็นไหม แต่ถ้าอัปปนาสมาธิเนียได้ยินไม่ได้ ได้ยินไม่ได้เพราะอะไร อัปปนาสมาธิเนีย พอพุทโธ ๆ เข้าไปขณิก อุปจาระ พออัปปนาเนียจิตมันหดตัวเข้าไปเป็นเอกเทศเลย พอจิตหดตัวเป็นเอกเทศเนีย มันหดตัวเข้ามาเป็นเอกเทศนะสติพร้อมนะ สติพร้อมสักแต่ว่ารู้ เนียแจ่มมากเลย แต่ความรู้สึกของกายไม่มี อายุตนะเนียดับหมดไม่รับรู้อะไรเลย อัปปนาสมาธิเป็นอย่างนั้น

เรื่องของสมาธิ ถ้าใครพูดนี้ ที่นี้เห็นไหม มันดับหมด มันไม่แว่ว ๆ เลย แว่ว ๆ เนียมันยังออกรับรู้ใช้ไหม ออกรับรู้เสียงแต่ไม่รู้ว่าเป็นเสียงคืออะไร ออกรับรู้เสียงอายุตนะในหูยังกระทบอยู่ รับรู้เสียง รับรู้เสียงมา ได้ยิน แต่ไม่รู้ว่าเป็นความหมายมันคืออะไร เนีย แล้วภาวนาไปเรื่อย ๆ ให้มันสงบ ให้มันดีขึ้นมา แล้วจิตถ้าสงบแล้ว มันออกรับรู้อายุตนะ ไ้อักาย เวทนา จิต ธรรมเนีย แล้วให้มันจับได้ แล้วแยกแยะมันนะ นั่นจะเกิดวิปัสสนา

ถูก จะบอกว่าถูกไปก่อน แต่เวลาเราตอบ เราตอบเป็น ๒ คือกันไว้ เพราะเราโดนอย่างนี้มาแล้ว ลูกศิษย์เราเนี่ยนั่งตลอดรุ่ง นั่งตลอดรุ่ง ให้อะเรื่องนั่งตลอดรุ่งเนี่ยนั่งได้สบายมาก นั่งได้ทุกคืนเลย นั่งได้ทุกคืน แล้วเราก็แปลกใจว่ามันนั่งตลอดรุ่งได้เนี่ยทำไมมันพิจารณาไม่ได้ ทำไมจิตมันไม่มีกำลัง เขาก็เถียงว่านั่งตลอดรุ่ง เขาเป็นสมาธิถ้าอย่างนี้ใช่ไหม มันเหมือนเรา ค่าของอุณหภูมิจำของอะไรต่าง ๆ เนีย ถ้าอุณหภูมิมันร้อนขึ้นมามันต้องมีค่าสิ แล้วจิตมันนั่งตลอดรุ่งทั้งคืนทำไมจิตมันไม่มีกำลังเลย

เราบอกเนีย เรานั่งหลับแน่นอน แต่เขาเถียงว่าไม่หลับ ๆ ๆ มีอยู่คืนหนึ่งเขาก็เอากันเลขผู้หญิง ก็นั่งเฝ้าไปนั่นนะ กรนกรอก กรอก ๆ ๆ มันบอกไม่หลับ มันก็นั่งอยู่อย่างนั้นแหละ แต่กรนอยู่ทั้งคืนเลย แต่นั่งได้นะแล้วนั่งมาตลอด เขาก็ว่าเขานั่งตลอดรุ่ง นั่งจริง ๆ แต่นั่งหลับ แล้วพยานมันหลายคนไง สุดท้ายพอตื่นขึ้นมาพยานบอกว่าเอ็งกรนทั้งคืนเลย ยอม คิคยอมนะ นี่ไง คือผลมันไม่มี ถ้าเป็นสมาธิเนียผลมันต้องมีแล้วเขานั่งตลอดรุ่งจริง ๆ ก็เขานั่งจริง ๆ แล้วเขาก็หลับจริง ๆ แต่เขาไม่รู้ตัว พอเขาหลับไปแล้วเขาว่าเขานั่งตลอดรุ่ง เขาเป็นสมาธิ แล้วเขาก็มารายงานทุกคืน ๆ

ไอ้เราก็ค้นหว่า เกาหัวทุกคืนเลย เอ... ถ้ามันนั่งได้ตลอดรุ่งเนีย ทำไมมันไม่มีกำลัง ก็บอกว่าเป็นไปไม่ได้ เป็นไปไม่ได้ จริงจริง ๆ จริงจริงอยู่อย่างนั้นนะ สุดท้ายพวกโยมที่เขาอยู่ด้วยกันนะที่โพธารามนั่นนะ เขาก็เลยมานั่งเฝ้ากัน ๔-๕ คน เพื่อเป็นพยานไง เขาให้นั่งไปนั่นนะ ก็นั่งอยู่ด้วยกัน พยายามจะอยู่กันทั้งคืนนั่นนะ พอไปนอนกรน ไอ้โฮ สนั่นเลย แต่เขาไม่รู้ตัวเห็นไหม อันนี้ไอ้แว่ว ๆ แว่ว ๆ นะ เพราะมันเจอเหตุอย่างนี้ละ พอเวลาบอกว่าคนนี้นั่งตลอดรุ่ง คนนี้นั่งตลอดรุ่งเก่ง ยังไม่ใช่ ต้องตรวจสอบ ไม่ใช่ว่าคนนี้นั่งตลอดรุ่ง ไอ้คนนี้จะทำถูก ไอ้คนนั้นจะ ไม่ใช่ ๆ ถ้านั่งตลอดรุ่งมันมีกำลังของมัน

คนเรากำลังพร้อมทุกอย่างพร้อม เราจะพร้อมหาคนแนะใหม่ ถ้าคนแนะปั๊บนานจะไปได้เลย วัวชนนะ มันจะปล่อยนะมันวิ่งเข้าชนเลย ไอ้หาวัวชนของเราปล่อยแล้วมันไม่ไปนะ มันวัวพลาสติก ไอ้วัวชนเนียเห็นไหม แหม มันกระต๊อบเลยนะ มันจะพุ่งเข้าใส่เลย มึงดึงมันไม่อยู่เลย จิตที่เป็นสมาธิมีกำลังนะ เหมือนวัวชน มีกำลังของมันกำลังนี้มหาศาลเลย มีความสุขมากและมีกำลังมากด้วย แล้วถ้าไปทำอะไรจะได้ผลทั้งนั้นเลย นี่พวกเราทำสมาธิกันไม่เป็นสมาธิ

ทีนี้ทำสมาธิแล้วมันไม่ได้สมาธิ หรือสมาธิมันไม่ลงขนาดนั้นก็ไม่ใช่ไร เพราะว่า โทษนะ ถ้าเราทำเฉพาะสมาธิอย่างเดียวเนี่ย มันทำงานหน้าเดียวนี้ มันไม่มีอุบายคอยแยกแยะ เราใช้ปัญญาบ้างได้ ปัญหานี้ใช้แยกแยะไป แยกแยะไป ปัญญานั้นมันก็ทำให้สมาธิมันคงขึ้นดีขึ้น ไม่ใช่ว่าทำสมาธิต้องสมาธิมันคงแล้วค่อยมาใช้ปัญญา ไม่ใช่ ทำสมาธิก็ใช้ปัญญาได้ แต่ปัญหานี้มันเป็นปัญญาของสมณะ ปัญญาทำให้สมาธินี้มันคงขึ้นมา แต่ทีนี้เขาปฏิบัติอยู่เขาเข้าใจผิด เขาเข้าใจทำสมาธิอยู่ พอใช้ปัญญาเขา

คิดว่าอันนั้นเป็นวิปัสสนา ที่เราบอกว่ามันเป็นโลกียปัญญา ที่เป็นปัญญากิเลสใช้ไม่ได้ ใช้ไม่ได้เนีย ใช้ไม่ได้คือว่ามันใช้ยากกิเลสไม่ได้ แต่มันใช้เพื่อทำให้สมาธินี้มันคงได้

ปัญญานี้นั้นใช้ให้เรามีอุบาย ใช้ให้เราพัฒนาจิตของเราได้ แต่มันจะมีปัญญา อีกระดับหนึ่ง ที่เดียวพอมีงเจอนะ มันจะบอกตัวเอง แขนซ้ายแขนขวาไม่ใช่แขนเดียวกัน แต่ถ้าคนยังไม่เป็นนะ มันก็บอกว่าแขนซ้ายกับแขนขวามันอันเดียวกัน อันเดียวกัน มันก็จะบ๊ายอย่างนั้นนะ แต่ถ้าพระอรหันต์มันเห็นว่าอันนี้แขนซ้ายอันนี้แขนขวา อืม เกียงกู ไม่ใช่เลย ฉะนั้นคนที่ภาวนาเป็น ภาวนาเป็น พุคง่ายมาก มันคุยกันด้วยเหตุด้วยผล เอ้า แขนซ้ายกับแขนขวามันแขนเดียวกันไหม มันไม่ใช่อยู่แล้ว โลภียปัญญา โลกุตระปัญญา ไม่ใช่อันเดียวกัน แต่ในเมื่อจะมีแขนซ้ายแขนขวา แขนที่ไม่มีกำลังทำอะไรไม่ได้ แขน ต้องมีกำลังขึ้นมา

ฉะนั้น เวลาทำจิตสงบ เวลาทำพุทโธ ๆ ไป ถ้ามันยังไม่สงบ ใช้ปัญญาได้ ปัญญาตรีกในธรรม เพราะปัญญาตรีกในธรรม มันเห็นผลขึ้นมา จิตมันก็จะเอียงขึ้นมา จิตมันก็จะพัฒนาขึ้นมา จิตมันก็จะปล่อยขึ้นมา ใช้ได้ ใช้ไปเลย ใช้ปัญญาได้ เพียงแต่ที่เรา ค้านอยู่นี้ เพราะเขามี มีแบบว่าปัญญาสายตรง ปัญญาสายตรง เขาบอกเขาใช้ปัญญาของเราไม่ใช่ปัญญา แล้วปัญญาสายตรงเขาใช้ปัญญา เขายังไม่มีสมาธิเลยแล้วปัญญาอะไร เราถึงว่านั่นคือโลกียปัญญา นั่นคือปัญญาของกิเลส ปัญญาของกิเลสแต่ตรีกในธรรมของพระพุทธเจ้า ตรีกในธรรมพระพุทธเจ้า ตรีกในธรรมอภิธรรมนะ

ธรรมะเนีย จิตก็ดวง ก็ร้อยดวง ก็พันดวง ฐุ่หมดเลย แต่ตัวจิตเองมันไม่รู้ เพราะจิตมันดวงเดียว คราวนี้ออกมาเป็นอาการนะ มันร้อยดวงพันดวง ร้อยแปดดวงนะ มันบอกอาการได้หมดนะ จิตดวงที่หนึ่ง ที่สอง ที่สาม ที่สี่ มันบอกได้หมดเลย แต่ไอ้ดวงที่บอกมันไม่รู้ เพราะไม่มีดวงนี้มันจะบอกดวงอื่นไม่ได้ ไม่มีจิตเราเอง เราจะบอกดวงอื่นได้ไหม แล้วดวงตัวเองไม่รู้ แต่ค้นไปรู้ไอ้ร้อยแปดดวงที่ยังไม่เกิดใจ ไอ้ร้อยแปดดวงที่ยังไม่เกิด มันบอกได้หมดเลย ที่หนึ่ง สอง สาม สี่ หนึ่งร้อยแปดดวง มันบอกได้หมดเลย แต่ไอ้ดวงมันเองมันไม่รู้ มันไม่มีสมาธิใจ

แต่ถ้ามันเข้ามาที่ดวงมันเอง เข้ามาที่สมาธิแล้ว มันจะเป็นอะไร ไอ้ดวงนี้มันจะเป็น ไอ้ดวงนี้มันจะพิจารณา ไอ้ดวงนี้มันจะออกวิปัสสนา ไอ้ดวงนี้มันจะทำลายกิเลสใจ เนียที่เราค้าน เดียวก็ค้าน เดียวก็รับ อะไรของมันวะ ค้าน ค้านเพื่อเอาเหตุเอาผล ค้าน

เพื่อให้เราเดินไปได้ ค้นหาเหตุผลให้พวกเราไม่ปิดช่องทาง ไอ้ที่รับ รับที่ว่าเรายังอ่อนแออยู่ เรายังไม่มีกำลังอยู่ รับตรงนี้ รับให้เราพัฒนา

อย่างเช่น นักกีฬาทุกชนิดต้องมีกำลัง นักกีฬาทุกชนิดถ้าไม่มีกำลังขึ้นมา นักกีฬานั้นไปแข่งก็แพ้หมด นักกีฬาทุกชนิดเลย เขาต้องออกกำลังกายของเขา แล้วเทคนิค เทคนิคกีฬาแต่ละชนิดนั้นเขามาฝึกที่หลัง แต่โดยพื้นฐาน ทุก ๆ นักกีฬาทุกชนิดต้องมีกำลัง ต้องร่างกายแข็งแรง ร่างกายอ่อนแอเป็นนักกีฬาไม่ได้ จิตของทุกคนจิตถ้ายังไม่มีสมาธิ คือจิตที่อ่อนแอ จิตที่ไม่มีกำลัง จิตที่ไม่สามารถทรงตัวได้ ไปแข่ง มันจะเก่งแค่ไหนนะ เหมือนแชมป์โลกที่ตกยุค ไปเจอมือโนเนมมันก็ต่ออยะมาหมด มันโนเนมไง หมดยุคก็คือร่างกายมันไม่ไหวแล้ว

นี่ก็เหมือนกัน โดยพื้นฐาน สมาธิ ๆ ที่เราทำสมาธิ ที่เรานั้นสมาธิ ให้ทำสมาธิกันอยู่ ก็เพื่อให้จิตต้องเข้มแข็งขึ้นมา นี่มันจะเข้มแข็งขึ้นมามันใช้ปัญญาได้ มันใช้เพื่อให้จิตเข้มแข็งไง ไม่ได้ใช้เพื่อวิปัสสนา นี่ เวลาบอกว่าเถียงเขา เถียงตรงนี้ไง เถียงมาก แล้วใครมาก็ยังจะเถียงต่อไปจนกว่าจะเสียงหมด จะเถียงไป เพราะอะไรรู้ไหม เพราะมันใจว่ามันจะไม่มีใครเถียงได้หรอก ถ้าหัวใจมันไม่เคลียร์ คำพูดคล้าย ๆ กัน คำพูดนะ มันพูดเหมือนกันเลย แล้วมันจะแบ่งแยกคำพูดว่าคำไหนผิดคำไหนถูกได้ คนที่หัวใจมันไม่เคลียร์ หัวใจมันไม่เปิดกว้าง มันอธิบายสิ่งที่คำพูดเดียวกัน สิ่งที่ว่าถูกผิดไม่ได้

เห็นไหม เราก็พูดธรรมดา เขาก็พูดธรรมดา คำเดียวกันเลย แต่มันพูดผิด เอ้ามันพูดผิด คำเดียวกันนี้แหละ แต่ถ้าเรา หัวใจเราไม่เคลียร์ เอ้า ก็พูดคำเดียวกันนะ แล้วผิดได้ไง ถึงตายห่า เวลาเขาบอก เพราะมีคนมาถามเราบ่อย หลวงพ่อ เขาก็พูดเหมือนหลวงพ่อกเลย แล้วบอกว่าผิดได้ยังไง ผิด ยังไงก็ผิด พูดคำเดียวกันนี้แหละ แต่มันผิดแล้วกันแหละ แต่ไม่มีใครรู้ นี่ไง ถึงต้องพูดไปเรื่อย ๆ เพราะดูแล้ว ด้วยความเข้าใจของเรา มันไม่มีใครพูดได้ พูดไปจนกว่าเสียงจะหมด แล้วก็พูดอัดเทปไว้ ต่อไปจะเป็นประโยชน์ในอนาคต เนอะ เอวัง